

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

דוח רואה החשבון המבקר למינהלת המוסד לביטוח לאומי

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של המוסד לביטוח לאומי (להלן - "המוסד") לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 ואת הדוחות על הביצוע הכספי, הדוחות על השינויים בגרעון בהון והדוחות על תזרימי המזומנים לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים. דוחות כספיים אלה הינם באחריות מינהלת המוסד. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973. על פי תקנים אלה נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי מינהלת המוסד וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של המוסד לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 ואת הביצוע הכספי, השינויים בגרעון בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים, בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית ובכפוף למדיניות מינהלת המוסד כמתואר בבאור 2.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לנושאים המפורטים להלן:

- א. לאמור בבאור 21' בדוחות הכספיים בדבר הגרעון הנצבר של המוסד ליום 31 בדצמבר 2015 המסתכם לסך של 322,040 מיליוני ש"ח, הנובע בעיקרו מהתחייבות המוסד בגין הזכויות העתידיות שנצברו למבוטחים עד למועד הדוחות הכספיים. להערכת מינהלת המוסד, ממשלת ישראל תעמיד למוסד את האמצעים הדרושים, ככל שידרשו, לשם עמידה בהתחייבויותיו.
- ב. לאמור בבאור 2'א' בדוחות הכספיים בדבר החלטת מינהלת המוסד לשקול את מדיניות המוסד לגבי חישוב קרנות הביטוח עם פרסום תקן בינלאומי בנושא.
- ג. לאמור בבאור 2'ח' בדוחות הכספיים בדבר הצגה מחדש של הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014, על מנת לשקף בהם תיקון רישום יתרת חייבי פיצוי מצד שלישי.

ליאון, אורליצקי ושות'
רואי חשבון

רואי חשבון

בני ברק, 22 במאי 2016.

דוחות על המצב הכספי

31 בדצמבר		באור	
* 2014	2015		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
			נכסים שוטפים:
618,008	628,149	3	מזומנים ושווי מזומנים
4,469,713	5,467,915	4	חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין - דמי ביטוח
			חייבים ויתרות חובה:
*1,056,767	855,609	5	חובות הציבור
-	80,380	8	ממשלת ישראל
146,350	80,129	6	חייבים אחרים
6,290,838	7,112,182		סך הכל נכסים שוטפים
			נכסים שאינם שוטפים:
83,143	83,693	7	פיקדונות בבנק
5,015,540	2,311,819	8	ממשלת ישראל
227,042,000	230,961,000	9	איגרות חוב של ממשלת ישראל
894,695	926,053	10	רכוש קבוע
302,420	377,992	11	נכסים בלתי מוחשיים - עלויות פיתוח תוכנה
233,337,798	234,660,557		סך הכל נכסים שאינם שוטפים
239,628,636	241,772,739		סך הכל נכסים

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

פרופ' שלמה מור יוסף, מנהל כללי ויר"ר המינהלה

גדעון אליאס, חשב המוסד, חבר מינהלה

איתן שטיין, ר"ח, מנהל אגף חשבונות

* הוצג מחדש, באור י"ח

תאריך אישור הדוחות: 22 במאי, 2016.

דוחות על המצב הכספי (המשך)

31 בדצמבר		באור
* 2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
		התחייבויות שוטפות:
238,333	-	8 ממשלת ישראל
204,300	329,250	12 זכאים אחרים
4,297,847	4,567,409	13 זכאים לגמלה
195,398	191,110	14 התחייבות בגין קרנות מיועדות
4,935,878	5,087,769	סך הכל התחייבויות שוטפות
		התחייבויות שאינן שוטפות:
237,329	212,147	14 התחייבות בגין קרנות מיועדות
-	1,100,000	15 התחייבות בגין חסכון ארוך טווח בענף ילדים
5,520,200	5,598,700	16 התחייבויות בגין זכויות עובדים
521,936,800	551,810,900	17 קרנות הביטוח
12,248	4,031	18 הפרשה לתביעות משפטיות
527,706,577	558,725,778	סך הכל התחייבויות שאינן שוטפות
-	-	19 התחייבויות תלויות
*(293,013,819)	(322,040,808)	גרעון בהון
239,628,636	241,772,739	סך הכל התחייבויות וגרעון בהון

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

* הוצג מחדש, באור 2'ח'

דוחות על הביצוע הכספי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		באור	
2014	2015		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
הכנסות			
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין:			
35,601,070	38,152,685	א20	דמי ביטוח מעסיקים
3,607,241	4,280,481	ב20	דמי ביטוח לא שכירים
17,049,340	19,735,404	21	הכנסות מהעברות
<u>56,257,651</u>	<u>62,168,570</u>		סך הכל הכנסות מעסקאות שאינן חליפין
הכנסות מעסקאות חליפין:			
14,964,617	6,178,980	22	הכנסות מימון
586,182	526,273	23	הכנסות אחרות, נטו
<u>15,550,799</u>	<u>6,705,253</u>		סך הכל הכנסות מעסקאות חליפין
<u>71,808,450</u>	<u>68,873,823</u>		סך הכל הכנסות
הוצאות			
59,453,596	62,819,682	24	גמלאות ותשלומים אחרים
177,564	143,564	25	תמיכות
57,097,200	33,694,800	26	גידול בקרנות הביטוח
909,100	802,121	27	שכר עבודה ונלוות
441,003	440,645	28	הנהלה וכלליות
<u>118,078,463</u>	<u>97,900,812</u>		סך הכל הוצאות
<u>(46,270,013)</u>	<u>(29,026,989)</u>		גרעון נטו לשנה

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על השינויים בגרעון בהון (באלפי ש"ח)

סה"כ	גרעונות נצברים	קרן הערכה מחדש	
(246,472,987)	(246,625,529)	152,542	<u>יתרה ליום 1 בינואר 2014</u>
			<u>תנועה בשנת 2014:</u>
(270,000)	(270,000)	-	השפעה מצטברת עקב תיקון יתרת חייבי פיצויי צד שלישי*
(819)	(32)	(787)	העברת נכס ללא תמורה לממשלת ישראל
(46,270,013)	(46,270,013)	-	גרעון נטו לשנה
(293,013,819)	(293,165,574)	151,755	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר 2014</u>
			<u>תנועה בשנת 2015 -</u>
(29,026,989)	(29,026,989)	-	גרעון נטו לשנה
(322,040,808)	(322,192,563)	151,755	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר 2015</u>

* בדבר השפעה מצטברת, ראה גם באור 2.יח.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(46,270,013)	(29,026,989)
50,064,445	34,637,846
3,794,432	5,610,857
(32,840)	(59,462)
900	1,626
(114,341)	(122,798)
3,365	1,100
10,612,980	10,978,819
(14,500,000)	(16,400,000)
(4,029,936)	(5,600,715)
(237,464)	10,141
855,472	618,008
618,008	628,149

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:

גרעון נטו לשנה
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים
מפעילות שוטפת (א)

מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים לפעילות השקעה:

רכישת רכוש קבוע
תמורה ממכירת רכוש קבוע
עלויות פיתוח תוכנה
משיכת פקדונות לזמן ארוך, נטו
פדיון איגרות חוב של ממשלת ישראל
השקעה באיגרות חוב של ממשלת ישראל

מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה

עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי המזומנים (המשך)

א. התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
		הוצאות (הכנסות) שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים:
70,624	75,050	פחת והפחתה
(567)	(1,347)	רווח הון
(1,960)	(1,650)	ריבית פיקדונות
		שערוך (שחיקה) והתאמת השקעות באיגרות חוב של
(7,166,944)	1,476,637	ממשלת ישראל לשווי הוגן
-	1,100,000	גידול בהתחייבות בגין חסכון ארוך טווח ענף ילדים
244,087	61,521	גידול בזכויות עובדים בעת פרישה
(7,905)	(29,470)	קיטון בהתחייבות בגין קרנות מיועדות
6,100	(6,438)	גידול (קיטון) בהפרשה לתביעות משפטיות
57,097,200	33,694,800	גידול בקרנות הביטוח
		שינויים בסעיפי רכוש והתחייבויות:
(338,444)	(998,202)	גידול בחייבים דמי ביטוח
34,734	201,158	קיטון בחובות הציבור
36,652	(355,765)	קיטון (גידול) בחובות ממשלת ישראל
(68,082)	92,269	קיטון (גידול) בחייבים אחרים וריבית לקבל
124,534	306,962	גידול בזכאים לגמלה
32,456	122,321	גידול בזכאים אחרים
50,064,445	34,637,846	

ב. פעולות שלא במזומן -

		בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 - נזקף כנגד הגרעון בהון -
819	-	גרעון בגין העברת נכס ללא תמורה לממשלת ישראל

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באורים לדוחות הכספיים

באור 1 – כללי

- א.** המוסד לביטוח לאומי הוא תאגיד, כשיר לכל חובה, זכות ופעולה משפטית. המוסד לביטוח לאומי הוקם בשנת 1954 ופועל מתוקף "חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995". המוסד לביטוח לאומי נועד להבטיח לאוכלוסיות חלשות ולמשפחות שנקלעו למצוקה זמנית או ממושכת בסיס כלכלי לקיומן. בחוק הביטוח הלאומי ענפים בתחומי ביטוח זקנה ושארים, אמהות, ילדים, נפגעי עבודה, נכות כללית, נפגעי תאונות, סיעוד, אבטלה, פשיטת רגל ופירוק תאגיד. מלבד מגמלאות בכסף מעניק המוסד לביטוח לאומי שרותי שיקום, הכשרה מקצועית, שרותי סיעוד ועוד.
- ב.** כמשתקף בדוחות הכספיים, הגרעון הנצבר של המוסד ליום 31 בדצמבר 2015 מסתכם לסך של 322,040 מיליוני ש"ח, הנובע בעיקרו מהתחייבות המוסד בגין הזכויות העתידיות שנצברו למבוטחים עד למועד הדוחות הכספיים. להערכת מינהלת המוסד, ממשלת ישראל תעמיד למוסד את האמצעים הדרושים, ככל שיידרשו, לשם עמידה בהתחייבויותיו.

ג. הגדרות:

- המוסד לביטוח לאומי.
- חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995.
- הוא המטבע המשמש בהצגת הדוחות הכספיים.
- מדד המחירים לצרכן.
- כמשמעותם בתקן חשבונאות ממשלתי מספר 20.
- כמשמעותם בתקן חשבונאות ממשלתי מספר 20.
- הוא הסכום שבו ניתן להחליף נכס, או לסלק התחייבות, בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון שאינם קשורים, הפועלים בצורה מושכלת.

ד. פרטים על מדד המחירים לצרכן ושעורי השינוי בתקופת החשבון

ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
124.57	124.32	123.08

מדד המחירים לצרכן* (בנקודות)

שעור השינוי באחוזים		
2013	2014	2015
1.81	(0.2)	(1)

מדד המחירים לצרכן

* לפי בסיס ממוצע 2002.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים:

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים שפורסמו על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית. תקנים אלה מבוססים בעיקר על תקני חשבונאות בינלאומיים למגזר הציבורי (IPSAS) המתפרסמים על ידי הועדה הבינלאומית לתקני חשבונאות למגזר הציבורי (IPSASB).

הדוחות הכספיים ערוכים על בסיס העלות ההיסטורית, למעט נכסים והתחייבויות שונים המוצגים לפי שווים ההוגן, כמפורט בביאורים לדוחות הכספיים. עיקרי המדיניות החשבונאית יושמו באופן עקבי ביחס לכל השנים המוצגות, אלא אם צוין אחרת.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת:

ביישום המדיניות החשבונאית של המוסד, נדרשה מינהלת המוסד, במקרים מסוימים, להפעיל שיקול דעת חשבונאי בנוגע לאומדנים והנחות בקשר לערכם בדוחות של נכסים והתחייבויות שאינם בהכרח בנמצא ממקורות אחרים. אומדנים אלו מצריכים לעיתים שיקול דעת בסביבה של אי וודאות והינם בעלי השפעה מהותית על הנתונים המוצגים בדוחות הכספיים.

האומדנים וההנחות שבבסיסם, נבחנים בידי מינהלת המוסד בכל תקופת דיווח. שינויים באומדנים החשבונאיים מוכרים רק בתקופת דיווח בה בוצע שינוי באומדן, במידה והשינוי משפיע רק על אותה תקופת דיווח, או מוכרים בתקופת הדיווח האמורה ובתקופות דיווח עתידיות, במקרים בהם השינוי משפיע הן על תקופת הדיווח הנוכחית והן על תקופות הדיווח העתידיות.

בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת מינהלת המוסד על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מאומדני המינהלת.

אומדנים קריטיים:

להלן מידע בדבר אומדנים קריטיים, שנערכו תוך יישום המדיניות החשבונאית ואשר שינוי מהותי באומדנים אלה עשוי לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות המוצגים בדוחות הכספיים:

(1) איגרות חוב של ממשלת ישראל -

איגרות החוב מוצגות בהתאם לתזרימי המזומנים המהוונים שינבעו למוסד במהלך חיי איגרות החוב. שיעור ההיוון המשמש בחישוב הינו בהתאם לוקטור ריביות של איגרות חוב תלוש אפס. שינוי בשיעור ההיוון לאור השינוי בוקטור כאמור, עשוי להשפיע על ערכן של איגרות החוב המוצגות בדוחות הכספיים.

(2) יישום מודל הערכה מחדש של רכוש קבוע -

החל משנת 2012 המבנים מוצגים על בסיס שווים ההוגן, כאשר שינויים בשווים ההוגן נזקפים לדוח על השינויים בגרעון בהון. לצורך קביעת השווי ההוגן מתבסס המוסד על הערכות שווי המבוצעות על ידי שמאי מקרקעין חיצוניים בלתי תלויים בעלי ידע, נסיון ומומחיות נדרשים. הערכות השווי נקבעות לפי שיטות הערכה מקובלת לנכסי נדל"ן.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת (המשך):

3) התחייבויות בגין זכויות עובדים -

התחייבויות בגין זכויות עובדים מבוססות על מספר רב של נתונים, תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבויות כרוך בקביעת הנחות, בין השאר לגבי שיעורי ההיוון, שיעורי תשואה צפויים, שיעור עליית השכר, שיעורי תחלופת עובדים והנחות שונות נוספות. קיימת אי-ודאות מהותית בגין אומדנים אלו ושינויים בהנחות האקטואריות עשויים להשפיע על ערכן של ההתחייבויות בדוחות הכספיים. ראה גם באור 16.

4) קרנות הביטוח -

קרנות הביטוח מבוססות על אומדני התחייבויות אקטואריות של ענפי הביטוח: זקנה ושארים, נכות כללית, נפגעי עבודה וסיעוד כלפי מבוטחים, שלגביהם נוצרה עילת זכאות לתאריך הדיווח. שינוי בהנחות אקטואריות עשויים להשפיע באופן מהותי על ערכן של ההתחייבויות. ראה גם באור 17.

5) הפרשה לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות -

סיכויי תביעות משפטיות שהוגשו כנגד המוסד, על פיהן נאמד הסכום אותו יש לכלול כהפרשה בדוחות הכספיים הוערכו בהסתמך על חוות דעתם של היועצים המשפטיים. הערכות אלה מבוססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים וכן על הנסיון שנצבר בנושאים השונים. תוצאות התביעות בפועל עלולות להיות שונות מהערכות אלה. ראה גם באור 18 ו-19.

ג. מזומנים ושווי מזומנים -

כשווי מזומנים נחשבות השקעות לזמן קצר בעלות נזילות גבוהה, הניתנות בקלות להמרה, לסכומים ידועים של מזומנים, והחשופות לסיכון לא משמעותי של שינויים בערךן. שווי מזומנים כוללים, בין היתר, פקדונות לזמן קצר שהופקדו בבנק ישראל ובבנקים מסחריים ושהתקופה עד למועד מימושם, בעת ההשקעה בהם, לא עלתה על 3 חודשים.

ד. הפרשה לחובות מסופקים -

ההפרשה לחובות מסופקים מחושבת בשיעור מסוים מסכום החובות בהתאם לאומדנים המחושבים לפי סוג החוב. השיעור נקבע על בסיס הערכת מנהלת המוסד המתבססת על ניסיון העבר. על פי הערכת מנהלת המוסד ההפרשה משקפת בצורה נאותה את ההפסד הגלום בחובות שגבייתם מוטלת בספק.

ה. איגרות חוב של בנק ישראל -

איגרות החוב מהוות חלק ממקורות המוסד לכיסוי קרנות הביטוח. בהתאם לכך ובמקביל לבסיס ההערכה של קרנות הביטוח (ראה באורים 9 ו-17) מוצגות איגרות החוב בהתאם לתזרימי המזומנים המהוונים, שינבעו למוסד במהלך תקופת איגרות החוב.

ו. רכוש קבוע -

המוסד מיישם את תקן חשבונאות מס' 17, בדבר "רכוש קבוע" (להלן – תקן 17). התקן קובע את הטיפול החשבונאי - הכרה, מדידה, הצגה וגילוי של רכוש קבוע.

רכוש קבוע הוא נכס מוחשי אשר מוחזק על ידי המוסד להספקת שירותים, להשכרה לאחרים, או לצרכים מינהליים וכן חזוי שישתמשו בו במשך יותר מתקופת דיווח אחת.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. רכוש קבוע (המשך)

רכוש קבוע נמדד לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות שניתן לייחסן במישורין לרכישת רכוש קבוע ולהבאתו למיקום ולמצב הדרושים לצורך פעולתו. כאשר נכס נרכש ללא עלות, או בעלות סימלית, עלותו היא שוויו ההוגן במועד הרכישה.

בתקופות שלאחר ההכרה הראשונה, הרכוש הקבוע מוצג לפי העלות בניכוי פחת נצבר ובניכוי הפסדים שנצברו מירידת ערך.

לאחר ההכרה הראשונה ועד ליום 31 בדצמבר 2011, בחר המוסד להציג את המבנים לפי עלותם בניכוי פחת נצבר. החל משנת 2012 המבנים מוצגים לפי מודל הערכה מחדש (שווי הוגן במועד ההערכה מחדש), בניכוי פחת שנצבר לאחר מכן ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו לאחר מכן.

הערכות שווי של המבנים נעשו על ידי מערכי שווי מקצועיים בלתי תלויים. העלייה בערך המבנים כתוצאה מהערכה מחדש, נזקפה ישירות לקרן הערכה מחדש, בדוח על השינויים בגרעון בהון. קרן הערכה מחדש תיזקף לעודפים בעת מימוש הנכסים אליהם היא מתייחסת.

תקן 17 דן בהגדרת סכום בר פחת של פריט רכוש קבוע, ערך השייר שלו, תקופת ההפחתה ושיטת הפחת. התקן קובע כי לצורך הפחתת הרכוש הקבוע יש להקצות את הסכום שהוכר לראשונה, בהתייחס לפריט רכוש קבוע, לחלקים משמעותיים שלו ולהפחית בנפרד כל חלק כזה, אולם ניתן לקבץ חלקים שונים של פריט רכוש קבוע בעלי אורך חיים שימושיים ושיטת פחת זהים.

על פי הוראות התקן, יש לסקור את ערך השייר, אורך החיים השימושיים ושיטת הפחת של כל נכס לחוד לכל שנת כספים. אם חל שינוי בדפוס החזוי של צריכת ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס, יש לשנות את שיטת הפחת ולטפל בשינוי זה כשינוי אומדן חשבונאי.

- (1) שיפורים במושכר מופחתים על פני משך תקופת השכירות, או משך החיים המוערך של השיפורים, כנמוך שבהם.
- (2) רהוט וציוד משרדי שנרכש עד ליום 31 בדצמבר 1998 נרשם כהוצאה במועד הרכישה.
- (3) עלות הנכסים אשר במימון רכישתם השתתפו גורמי חוץ מוצגת לאחר ניכוי סכום ההשתתפות.
- (4) הפחת מחושב בשיטת הפחת השווה על בסיס משך השימוש המשוער בנכסים.

שיעורי הפחת הם כדלקמן:

%	
2	קרקע ובניינים
10	שיפורים במושכר
33-20	מחשבים וציוד היקפי
15	כלי רכב
6	רהוט וציוד משרדי

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. נכסים בלתי מוחשיים - עלויות פיתוח תוכנה:

- 1) עלויות פיתוח תוכנה מוצגות בהתאם להוראות תקן חשבונאות ממשלתי מספר 31 - נכסים בלתי מוחשיים (להלן - "התקן"). בהתאם להוראות התקן, מוצגים הנכסים לפי העלות בנכוי הפחתה נצברת ובנכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.
- 2) ההפחתה מחושבת על בסיס הקו הישר על פני משך החיים השימושיים המשווער. תקופת ההפחתה מתבססת על הערכת המינהלה, לפיה תקופת ההנאה הצפויה מהנכס תתפרס על פני 5 שנים.

ח. זכאים לגמלה -

הזכויות לגמלה למבוטחים מחושבות על ידי אקטואר המוסד עבור תביעות שהוגשו בגין שנת הדוח ובגין השנים הקודמות לה וטרם שולמו עד לתאריך הדוח על המצב הכספי, וכן עבור אומדן תביעות שטרם הוגשו אולם תיווצר בגין זכאות לתקופה שלפני תאריך הדוח על המצב הכספי. הזכויות לגמלה חושבו בגין קצבאות המשולמות לפי חוק הביטוח הלאומי בלבד.

ט. התחייבות בגין קרנות מיועדות -

בהתאם לתקן חשבונאות ממשלתי מספר 1, "הצגת דוחות כספיים" תמיכות הן הטבות לרווחת הציבור המסופקות על ידי המוסד, שעבורן הוא אינו מקבל תמורה ישירה ממקבלי אותן הטבות, השווה בקירוב לערכם של השירותים שסופקו.

התמיכות נרשמות כהתחייבויות בדוחות הכספיים בתקופה בה התרחשו הארועים שיצרו את התמיכה, כל עוד מתקיימים כל אלה:

- 1) למוסד יש מחוייבות קיימת בגין התמיכה.
- 2) צפוי כי יידרש תזרים של משאבים החוצה בגין המחוייבות.
- 3) ניתן לאמוד את סכום התמיכה באופן מהימן.

התחייבויות אלה מתייחסות לפעולות בקרנות באמצעותן מממן המוסד על פי החוק פעולות מיוחדות בתחומים - שרותים לנכים, סיעוד, נפגעי עבודה פעולות מיוחדות ופיתוח שרותים לילדים בסיכון.

ההתחייבויות הן בגין הסכמים שנחתמו עם המוסד ואשר מחייבים אותו בתשלומים העומדים לפרעון לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי. השינוי בהתחייבויות נזקף להוצאות תמיכות בדוחות על הביצוע הכספי.

י. התחייבויות בגין זכויות עובדים בעת פרישה, פדיון ימי מחלה וימי חופשה שטרם נוצלו -

התחייבויות המוסד כלפי עובדיו וגמלאיו לפצויי פרישה מכוסות בעיקרן על ידי ההפרשה לזכויות עובדים בעת פרישה ובחלקן על ידי הפקדות שוטפות בקופת פנסיה. החבות האקטוארית של המוסד כלפי עובדיו וגמלאיו מחושבת על ידי אקטואר המוסד. הפרשה זו כוללת גם את ההתחייבות לפצויי פרישה ולפדיון ימי מחלה. ההתחייבויות בגין ימי חופשה שלא נוצלו על ידי העובדים מכוסות על ידי הפרשות בדוחות הכספיים. חלקו של משרד האוצר במימון התחייבויות אלה חושב על פי השיעור הממוצע של השתתפותו בהוצאות המינהל ונרשם במסגרת נכסי המוסד.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. קרנות הביטוח -

קרנות הביטוח הן אומדני התחייבויות של ענפי הביטוח לתאריך הדוח על המצב הכספי כלפי אלה מהמבוטחים או תלויים, שלגביהם נוצרה עד ליום הדוח על המצב הכספי עילה לזכאות בין שכבר אושרה זכאותם ובין שעדיין לא אושרה ואף אם טרם הוגשה בקשה לגמלה.

הקרנות אינן כוללות את התחייבויות המוסד הנובעות מייחולי המבוטחים לגמלאות שב"תהליך הרכישה". מאידך אין הדוח על המצב הכספי כולל בצד הנכסים את ייחולי המוסד להכנסות מדמי ביטוח שהמבוטחים יהיו חייבים בעתיד בעד השנים שלאחר שנת הדוח.

קרנות הביטוח מתייחסות לענפים: זקנה ושארים, נכות כללית, נפגעי עבודה וסיעוד המוגדרים על ידי המוסד כענפים ארוכי מועד. המוסד אינו מחשב קרן בענף ילדים. כמו כן המוסד אינו נוהג לחשב קרנות בענפים שהוגדרו על ידו כקצרי מועד.

הועדה הבינלאומית לתקינה חשבונאית למגזר הציבורי (IPSASB) של הפדרציה הבינלאומית של רואי החשבון (IFAC) בוחנת כיום את נושא התקינה החשבונאית בנוגע לקרנות ביטוח בגופים של ביטוח סוציאלי במגמה לפרסם תקן בינלאומי בנושא.

כאשר יפורסם תקן בינלאומי תשקול מינהלת המוסד את מדיניותה באשר לאופן חישוב הקרנות בכלל ענפי הביטוח.

קרנות הביטוח נקבעו על בסיס הערכה אקטוארית שנתית המבוצעת על ידי אקטואר המוסד (ראה באור 17).

יב. הפרשות -

הפרשות מוכרות כאשר למוסד קיימת מחויבות (משפטית או משתמעת) בהווה כתוצאה מאירועי העבר, בגינה צפוי שיידרש תזרים שלילי של משאבים המגלם הטבות כלכליות או פוטנציאל שירות כדי לסלקה וכן ניתן לערוך אומדן מהימן של סכום המחויבות. הסכום המוכר כהפרשה הינו האומדן הטוב ביותר של מינהלת המוסד לגבי הסכום הנדרש לסילוק המחויבות הקיימת במועד הדיווח. כאשר ההשפעה של ערך הזמן הינה מהותית, סכום ההפרשה ימדד לפי הערך הנוכחי של ההוצאות הנדרשות לסילוק המחויבות.

יג. הכרה בהכנסות מעסקאות שאינן חליפין:

המוסד מיישם את תקן חשבונאות ממשלתי מספר 23, בדבר "הכנסות מעסקאות שאינן חליפין (מסים והעברות)", הקובע את הטיפול החשבונאי - הכרה, מדידה, הצגה וגילוי, לגבי הכנסות הנובעות מעסקאות מיסוי והעברות.

(1) עסקאות שאינן חליפין הן עסקאות שאינן כוללות חליפין של ערכים, השווים בקירוב זה לזה, בין הצדדים לעסקה.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יג. הכרה בהכנסות מעסקאות שאינן חליפין (המשך):

- (2) הכנסות מעסקאות שאינן חליפין כוללות הכנסות:
 - מסים - סכומים שהמוסד גובה מכוח החוק.
 - העברות - הכנסות מעסקאות שאינן חליפין, שאינן נובעות ממסים.
 - (3) נכס הנוצר כתוצאה מעסקה שאינה חליפין נמדד בעת ההכרה לראשונה לפי שווי ההוגן.
 - (4) תזרים פנימה של משאבים מעסקה שאינה חליפין אשר הוכר כנכס, יוכר כהכנסות, למעט סכום ההתחייבות שגם הוכר בהקשר לאותו תזרים פנימה.
 - (5) הכנסות מעסקאות שאינן חליפין נמדדות לפי סכום השווה לנכס שהוכר בגין אותה עסקה בניכוי ההתחייבות שהוכרה.
- בהתאם לכך, הכנסות מעסקאות שאינן חליפין נכללות בדוחות על הביצוע הכספי כמפורט להלן:

א) מסים - הכנסות דמי ביטוח

- (1) הכנסות דמי ביטוח נרשמות על בסיס מצטבר כמפורט להלן:
 - הכנסות ממעסיקים בגין עובדים שכירים - על פי דיווחי המעסיקים בהתאם לשכר העובדים. כאשר לא התקבל דיווח נרשם החיוב על פי קביעת המוסד.
 - הכנסות מלא שכירים - על פי חיובי המוסד בהתאם לשומת המס האחרונה של המבוטח או בהתאם לשיעור המינימלי הקבוע בחוק.
- (2) הכנסות דמי ביטוח מוצגות בתוספת שיפוי מהאוצר כמפורט להלן:
 - על פי הוראות סעיף 339 לחוק, משפה משרד האוצר את המוסד בגין הפחתת דמי ביטוח כפי שנקבע בסעיף 338 לחוק, בשעורים הקבועים בחוק מסך כל התקבולים שגבה המוסד ממעסיקים ומעובדים לא שכירים.
 - על פי הוראות סעיף 32 (ג) לחוק (בתוקף מיולי 2002), מקציב האוצר למוסד מדי חודש סכומים בשעורים הקבועים בחוק מסך כל התקבולים שגבה המוסד ממעסיקים ומעובדים לא שכירים בחודש שלגביו מחושב התשלום. החל משנת 2003 מתקבל שפוי האוצר רק על פי הוראות סעיף 32 (ג).
- (3) דיווחי המעסיקים וחיובי הלא שכירים כוללים דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות. הכנסות מדמי ביטוח כוללות הכנסות בגין ביטוח לאומי בלבד.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יג. הכרה בהכנסות מעסקאות שאינן חליפין (המשך):

ב) העברות - השתתפות תקציב המדינה

הכנסות מהשתתפות תקציב המדינה נרשמות על בסיס מצטבר. סעיף 32 לחוק מחייב את אוצר המדינה להשתתף בתקציב המוסד לביטוח לאומי בענפים: ילדים, זקנה ושאיירים, נכות, סיעוד ואמהות.

השתתפות הממשלה לפי סעיף 32 בשנת 2015 הינה:

- (1) בענף ילדים - מחודש ינואר ועד חודש נובמבר שיעור של 170.3%, ובחודש דצמבר שיעור של 296.45% מתקבולי דמי הביטוח של הענף (שנה קודמת - שיעור משוקלל של 169.94%).
- (2) בענף זקנה ושאיירים - שיעור של 17.1% (שנה קודמת - 17.1%) מתקבולי דמי הביטוח של הענף.
- (3) בענף נכות כללית - שיעור של 13% (שנה קודמת - 13%) מתקבולי דמי הביטוח של הענף ו-50% מתשלומי קצבת "נכה קודם".
- (4) בענף סיעוד - כיסוי תשלומים לזכאים לגמלת סיעוד שאינם זכאים לקצבת זקנה על פי החוק מאחר ועלו לארץ לאחר גיל הזכאות.
- (5) בענף אמהות - החל משנת 2007 כיסוי תשלומים שהוציא המוסד למתן מענק אשפוז, כשהוא מעודכן בשיעור העדכון שהגדרתו בלוח ב'1 לחוק.

יד. הכרה בהכנסות מעסקאות חליפין:

המוסד מיישם את תקן חשבונאות ממשלתי מספר 9, בדבר "הכנסות מעסקאות חליפין", הקובע את הטיפול החשבונאי - הכרה, מדידה, הצגה וגילוי, לגבי הכנסות הנובעות ממכירת סחורות, הספקת שירותים ושימוש שנעשה על ידי אחרים בנכסי המוסד, המניב ריבית, תמלוגים ודיבידנדים.

(1) הכנסות מריבית, תמלוגים או דיבידנדים, הנובעות משימוש שעושים אחרים בנכסי המוסד מוכרות בתנאי שסכום ההכנסות ניתן למדידה באופן מהימן, וצפוי שההטבות הכלכליות הקשורות לעסקה יזרמו למוסד. הכנסת ריבית מוכרת תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

(2) הכנסות ממכירת מקרקעין מוכרות כאשר הסיכונים וההטבות העיקריים הכרוכים בבעלות עברו לרוכש, בדרך כלל בעת המסירה ומלוא תשלום התמורה על ידי הרוכש למוסד.

טו. גמלאות ותשלומים אחרים -

גמלאות ותשלומים אחרים כוללים הוצאות על פי החוק בלבד ואינם כוללים גמלאות הממומנות ע"י אוצר המדינה על פי סעיף 9 וסעיף 284 לחוק ועל פי חוקים אחרים.

תשלומים בעין כוללים בעיקר הוצאות בגין שיקום, סיוע משפטי, דמי קבורה, הוצאות ריפוי נפגעי עבודה, הסעת יולדות, תשלומים לקופות גמל ותשלומים לספקי שרותי סיעוד.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. גמלאות ותשלומים אחרים (המשך)-

תשלומים אחרים על פי חוק כוללים בעיקר הוצאות בגין מפעלים מיוחדים, מחקרים (סעיף 36 לחוק), הקרן לפיתוח שרותים לנכים (סעיף 220 לחוק), פעולות למניעת תאונות (סעיף 36 לחוק), שיפוי שרות התעסוקה (סעיף 30 לחוק), פיתוח שרותי סיעוד (סעיף 237 לחוק), פעולות מיוחדות למניעת תאונות בעבודה (סעיף 149 לחוק) ופיתוח שרותים לילדים בסיכון (סעיף 74 לחוק).

טז. הוצאות הנהלה וכלליות :

(1) הוצאות הנהלה וכלליות הן הוצאות תפעוליות הכרוכות בביצוע הפעילות השוטפת של המוסד.

(2) הוצאות הנהלה וכלליות מוצגות בניכוי חלקם היחסי של הממשלה וקופות החולים, הנובע מביצוע חוקים שונים בדבר מתן גמלאות ומביצוע חוק ביטוח בריאות ממלכתי התשנ"ד - 1994 (להלן: חוק ביטוח בריאות), כמפורט להלן:

(א) על פי הוראות סעיף 9(ב) לחוק נושאת הממשלה בחלק יחסי מהוצאות הנהלה וכלליות כפי שהיו בפועל, הנובעות מביצוע הסכמים בדבר מתן גמלאות בשיעור הקבוע בחוק.

(ב) על פי הוראות סעיף 15(ג) לחוק ביטוח בריאות, נושאות קופות החולים בחלק יחסי מהוצאות הנהלה וכלליות בשיעור שנקבע בתקנות ביטוח בריאות ממלכתי (הוצאות המוסד), התשנ"ה - 1995. השתתפות קופות החולים מוגבלת לתקרה של 0.5% מתקבולי דמי ביטוח בריאות (לא כולל הוצאות שמיוחסות באופן ישיר).

זז. מגזרים -

המוסד מיישם את תקן חשבונאות ממשלתי מס' 18 בדבר "דיווח מגזרי" הקובע את הכללים לדיווח על מידע כספי לפי מגזרים.

מגזר הוא פעילות הניתנת להבחנה או קבוצת פעילויות הניתנות להבחנה של המוסד, העשויות להניב הכנסות ובגינן עשויות להתהוות לו הוצאות ואשר התוצאות שלו נסקרות באופן סדיר על ידי מקבלי החלטות והמינהלה של המוסד, על מנת לאפשר להם לעמוד באחריותם הניהולית, להעריך את ביצועי העבר של המוסד בהשגת מטרותיו ולקבל החלטות בדבר הקצאת משאבים של המוסד בעתיד.

יח. הצגה מחדש -

הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 הוצגו מחדש בדרך של השפעה מצטברת לתחילת השנה (1 בינואר 2014), על מנת לשקף בהם תיקון רישום יתרת חייבי פיצוי מצד שלישי, בהם זכותו של המוסד בהם לא הוכרה במלואה. חייבים בגין פיצוי מצד שלישי מוצגים במסגרת חובות הציבור.

באורים לדוחות הכספיים

באור 3 – מזומנים ושווי מזומנים

הרכב:

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
605,937	613,628
11,412	13,690
659	831
618,008	628,149

בבנק ישראל
בבנק הדואר
בבנקים אחרים

באור 4 – חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין – דמי ביטוח

א. הרכב דמי ביטוח לאומי:

31 בדצמבר	
* 2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,886,739	3,442,703
(75,058)	(68,962)
2,811,681	3,373,741
226,965	194,331
(174,583)	(144,462)
52,382	49,869
2,864,063	3,423,610
1,460,179	1,892,586
(558,500)	(543,135)
901,679	1,349,451
216,768	248,935
485,172	443,247
2,031	2,672
4,469,713	5,467,915

מעסיקים, נטו (ב. להלן) :

מעסיקים פעילים (ג. להלן)
בניכוי הפרשה לחובות מסופקים

מעסיקים שאינם פעילים (ד. להלן)
בניכוי הפרשה לחובות מסופקים

סה"כ מעסיקים, נטו

לא שכירים, נטו (ו. להלן)

בניכוי הפרשה לחובות מסופקים

סה"כ לא שכירים, נטו

חוב דמי ביטוח המוסדר ע"י כרטיסי אשראי

המחאות לגביה

חובות דמי ביטוח אחרים

סה"כ חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין -
דמי ביטוח

* סווג מחדש

באורים לדוחות הכספיים

באור 4 – חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין – דמי ביטוח (המשך)

- ב.** יתרות הזכות קוזזו מיתרות החובה. הסכומים כוללים הפרשי הצמדה וקנסות על פיגור בתשלום דמי ביטוח על פי סעיף 364 לחוק.
- ג.** יתרת חובות המעסיקים הפעילים כוללת הכנסות לקבל של דמי ביטוח לאומי בגין חודש דצמבר על סך של כ- 2,660 מיליוני ש"ח (שנה קודמת 2,534 מיליוני ש"ח), שנגבו ב-15 בינואר 2016.
- ד.** לא כולל חובות דמי ביטוח לאומי בסך של 3.9 מיליארד ש"ח (שנה קודמת 3.6 מיליארד ש"ח) בגין מעסיקים לא פעילים שהופרשו במלואם לחובות מסופקים.
- ה.** בחודש אוגוסט 2014 פורסם תיקון לחוק לפיו תחול התיישנות על גביית חובות על ידי המוסד, באופן שיהיה ניתן לדרוש תשלום חוב דמי ביטוח תוך 7 שנים לכל היותר מהמועד לתשלום. תחולת התיקון הינה החל מיום 1 בינואר 2015 והוא יחול על תשלום דמי ביטוח שהמועד לתשלום הינו מאותו מועד ואילך וגם על דמי ביטוח שבמועד התחילה טרם חלפו 7 שנים מהמועד לתשלום. על פי התיקון, חובות שנוצרו משנת 1999 ואילך, ההתיישנות לא תחול ובלבד שהמוסד ישלח לחייבים דרישה לתשלום עד ליום 30 ביוני 2016.
- במהלך שנת 2014 בחן המוסד את אופן הטיפול וניהול החובות בגין דמי ביטוח וגמלאות שנצברו עם השנים. במסגרת זו הוקמה ועדה לשם גיבוש המלצות לטיפול בנושא ובכלל זה קביעת מדיניות של ניהול החובות במערכות המידע התפעוליות של המוסד, בחינת מדיניות ההפרשה לחובות מסופקים והמלצות בדבר הכללים למחיקת חובות אבודים.
- הועדה קיימה מספר ישיבות במהלך שנת 2015 וכן הנושא הוצג בפני סגן החשב הכללי האחראי, בין היתר, על יחידת החוב הממשלתית. בכוונת המוסד להביא את נושא טיפול ומחיקת חובות בכללותו לבחינה על ידי הועדה העליונה למחיקת חובות של החשב הכללי.
- ו.** בשנת 2015 החליטה מנהלת המוסד על משלוח דרישות חוב למבוטחים בשל חוסר רציפות ביטוח, בגין תקופות חיוב לשנים 2008-2014. משלוח הודעות החיוב ייעשה באופן מדורג על פני השנים 2016-2018. אומדן ההכנסות מדמי ביטוח לאומי, הצפוי כתוצאה מדרישות אלה מסתכם בכ-240 מיליוני ש"ח, אשר נכללו כהכנסה בשנת החשבון. עד מועד אישור הדוחות הכספיים הופקו דרישות חוב בשל חוסר רציפות ביטוח לשנת 2009 המסתכמות בכ- 23 מיליוני ש"ח (החלק המתייחס לדמי ביטוח לאומי).
- ז.** בהתאם לחוק ביטוח בריאות (בעבר לפי חוק מס מקביל שתוקפו היה עד ליום 31 בדצמבר 1995) גובה המוסד עבור קופות החולים דמי ביטוח בריאות מן המעסיקים והלא שכירים כחלק מדמי הביטוח. סכומים אלה אינם שייכים למוסד והוא מחויב להעבירם לקופות החולים עם הגביה. יתרות חייבים בגין דמי ביטוח בריאות בגין מעסיקים ובגין מבוטחים לא שכירים, הנכללים במערכות המוסד עומדים על כ- 2,400 מיליוני ש"ח (שנה קודמת כ- 1,900 מיליוני ש"ח).

באורים לדוחות הכספיים**באור 5 – חובות הציבור****א. הרכב:**

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,101,623 (849,503)	1,212,531 (930,130)	חובות הציבור בגין גמלאות (ב. להלן) בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
252,120	282,401	
3,279,630 (3,132,090)	3,622,598 (3,530,763)	חובות תאגידים בפירוק (ג. להלן) בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
147,540	91,835	
*657,107	481,373	פיצוי מצד שלישי (ד. להלן)
1,056,767	855,609	סה"כ חובות הציבור

- ב. יתרות החייבים במספר ענפי גמלאות אינן כוללות הפרשי הצמדה אשר נרשמים רק בעת גביית החוב בפועל.
- ג. על פי מדיניות מנהלת המוסד נמחקו בשנת הדוח כ-18 מיליוני ש"ח (שנה קודמת כ-13 מיליוני ש"ח) חובות אבודים, מחובות הציבור.
- ד. חוב מעבידים בגין תשלומי שכר עבודה וסוציאליות ששולמו ע"י המוסד לעובדי תאגידים בפירוק.
- ה. היתרה משקפת את אומדן הסכומים להם זכאי המוסד על פי סעיף 328 לחוק מחברות ביטוח וגורמים נוספים, בגין גמלאות המשולמות על ידו לזכאים בשל פגיעה בעבודה, תאונות וכו'.

* הוצג מחדש. באור 2'ח'.

באורים לדוחות הכספיים

באור 6 – חייבים אחרים

א. הרכב:

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
70,588	-	קופות חולים בגין מס בריאות (ב. להלן)
34,590	32,789	מפרעות והלוואות לעובדים (ג. להלן)
7,797	10,125	הוצאות מראש
33,375	37,215	אחרים
146,350	80,129	

- ב. בהתאם לחוק ביטוח בריאות גובה המוסד עבור קופות החולים דמי ביטוח בריאות מן המעסיקים והלא שכירים כחלק מדמי הביטוח. סכומים אלו אינם בבעלות המוסד ועם גבייתם הוא מחויב להעבירם. בתום כל שנת דיווח נערכת התחשבנות סופית על פי סכומי הגבייה השנתיים.
- ג. המפרעות לא צמודות, אינן נושאות ריבית ועומדות לפירעון בתקופה של 6-36 חודשים.

באור 7 – פקדונות בבנק

פקדונות ב"בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ" למתן הלוואות לעובדי המוסד. ההלוואות ניתנות למטרות שיכון ודיוור, רכישת רכב, מימון שכר לימוד ועוד. הריבית על כל סוגי ההלוואות היא בשעור שנקבע מעת לעת על ידי החשב הכללי. החל מינואר 2009 אין מרווח לבנק יהב תמורת ניהול הפקדון, ביצוע מתן הלוואות וגבייתן.

באור 8 – ממשלת ישראל

א. יתרות לזמן קצר

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(165,557)	(107,174)	משרד האוצר
(67,912)	(57,816)	בגין החזר תשלומי גמלאות ואחרים (ג. להלן)
(57,460)	(8,062)	בגין הקצבות האוצר
(15,591)	(19,884)	בגין שיפוי האוצר
-	243,599	מס הכנסה ניכויים ומע"מ
		בגין כיסוי גרעון ענף אבטלה (ד. להלן)
(306,520)	50,663	סך יתרות לחובת (לזכות) משרד האוצר
10,821	10,730	משרד הבטחון (ג. להלן)
57,366	18,987	סכומים לקבל (ה. להלן)
(238,333)	80,380	

באורים לדוחות הכספיים
באור 8 – ממשלת ישראל (המשך)

ג. יתרות לזמן ארוך

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,194,840	1,211,819	סכומים לקבל (ה. להלן)
3,687,500	-	חלק האוצר בקרן הביטוח בענף סיעוד (ו. להלן)
133,200	-	חלק האוצר בקרן הביטוח בענף נכות (ו. להלן)
-	1,100,000	חלק האוצר בכיסוי סכום החסכון בענף ילדים (ז. להלן)
5,015,540	2,311,819	

ג. המוסד מבצע תשלומי גמלאות, שאינן נכללות בחוק הביטוח הלאומי. תשלומים אלה מתבצעים על פי חוקים והסכמים שונים. על פי סעיף 9 לחוק הביטוח הלאומי, ממומנים תשלומים אלה על ידי אוצר המדינה ומשרד הבטחון. החזרי תשלומי הגמלאות כוללים השתתפות משרד האוצר בהוצאות הנהלה וכלליות בסך של 373 מיליוני ש"ח. גמלאות אלה אינן נחשבות כגמלאות גבייתיות ועל כן אינן מופיעות בדוחות על הביצוע הכספי. להלן פרוט התשלומים ששולמו עבור משרד האוצר ומשרד הבטחון.

תשלומי גמלאות שבמימון משרד האוצר:

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
2,622,947	2,519,521	הבטחת הכנסה
2,090,125	1,970,502	גמלאות זקנה ושארים מיוחדות
1,664,316	1,660,145	השלמת הכנסה זקנה ושארים
1,206,722	1,240,040	קצבת נידות
466,780	505,280	נפגעי איבה
238,037	233,777	דמי מזונות
175,766	169,188	פוליו
196,920	197,362	מענקי לימודים למשפחות חד הוריות
135,157	130,262	פיצויים לנפגעי הקרנות
37,135	36,458	אסירי ציון וחסידי אומות העולם
6,994	7,514	מתנדבים
5,856	5,961	תגמול ליתום עקב אלימות במשפחה
6,500	6,500	קרן רווחה למשרתים במילואים
25,423	7,726	נכות עולים
3,898	5,317	סיעוד לעולים
2,098	2,664	נפגעי עירוי דם
1,208	1,759	שונות
8,885,882	8,699,976	

באורים לדוחות הכספיים

באור 8 – ממשלת ישראל (המשך)

ג. המשך -

תשלומי גמלאות שבמימון משרד הבטחון:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,351,087	1,015,046
34,596	34,249
335	258
1,386,018	1,049,553

תגמולי מילואים
אבטלה למשוחררי צבא קבע
דמי לידה לחיילות משוחררות

חובות גמלאות נטו (גמלאות שבמימון משרד האוצר):

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
441,554	437,223
148,761	154,721
85,109	84,413
54,004	56,494
40,746	43,653
12,840	10,703
1,655	1,818
6,902	6,294
791,571	795,319

הבטחת הכנסה
גמלאות זקנה ושארים מיוחדות
השלמת הכנסה זקנה ושארים
דמי מזונות
קצבת נידות
מענקי לימודים למשפחות חד הוריות
פיצויים לנפגעי הקרנות
אחרים

ד. במסגרת תיקון 165 לחוק הביטוח הלאומי בוטל סעיף 33 לחוק החל מיום 1 בינואר 2016. עד ביטולו, סעיף זה קבע כי גרעון שנוצר בענף ביטוח אבטלה יכוסה מאוצר המדינה. סעיף 28ב (הוראת שעה) קובע כי בתקופה מיום 1 בינואר 2000 ועד 31 בדצמבר 2014 ימומן ענף אבטלה מענף ביטוח ילדים, קרי ללא כיסוי מאוצר המדינה.

תחולתו של סעיף 33 לחוק בשנת 2015 (בהתבסס על חוקים נוספים) הינו מיום 1 ביולי 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2015. יתרת החוב בגין כיסוי ענף אבטלה, המוצגת בבאור ממשלת ישראל, משקפת את ההפרש בין סכום הכיסוי לתקופה 7-12.2015 לבין סכום של 881 מיליוני ש"ח שהתקבל בפועל.

ה. סכומים לקבל בגין חלקו של משרד האוצר בהתחייבויות המוסד לזכויות עובדים בעת פרישה, בזכאים לגמלת סיעוד, פדיון ימי מחלה וימי חופשה שטרם נוצלו.

באורים לדוחות הכספיים

באור 8 – ממשלת ישראל (המשך)

ו. חלק האוצר בקרן הביטוח בענף סיעוד - בהתאם לסעיף 32(ג) לחוק ישפה אוצר המדינה את המוסד על פי דרישתו על הוצאות שהוציא למתן גמלאות סיעוד לתושב ישראל שעלה לפי חוק השבות ואינו מבוטח בביטוח זקנה ושארים. חלק האוצר בקרן הביטוח בענף נכות - בהתאם לסעיף 32(ב) לחוק ישפה אוצר המדינה את המוסד, על פי דרישתו, בשיעור של 50% מכל הוצאה שהוציא למתן גמלאות לנכים שהיו נכים קודם ליום 1 באפריל 1984.

במסגרת חוק ההסדרים לשנים 2015-2016 בוטלו סעיפים 32(ב) ו-32(ג) שלעיל, החל מיום 1 בינואר 2016. בהתאם לכך, הופחת חלק האוצר בהשתתפותו בקרנות הביטוח נכות וסיעוד. ההשפעה הינה גידול בהוצאות קרנות הביטוח בסך של 3,821 מיליוני אשר נכללו בדוחות על הביצוע הכספי, המשקפים את חלקו של האוצר ביתרת קרנות הביטוח שנצברה ליום 31 בדצמבר 2014.

ז. במסגרת חוק ההסדרים לשנים 2015-2016 נקבעה בסעיף 74 זכאותו של ילד לחסכון ארוך טווח בסכום של 50 ש"ח לחודש, להלן - סכום החסכון. הזכאות לקבלת החסכון הינה מיום 1 במאי 2015 המשקפת נכון ליום 31 בדצמבר 2015, התחייבות כוללת בסך של כ-1,100 מיליוני ש"ח. לצורך מימון החסכון לטווח ארוך נקבע, במסגרת הוראות שעה לשנים 2015 ועד 2019 התאמה של שיעור התקצוב (המועבר במסגרת סעיף 32 לחוק מאוצר המדינה) המבטא את שיפוי האוצר בגין סכום החסכון לשנים אלו.

לענין התחייבות המוסד לסכום החסכון, ראה גם באור 15.

באור 9 – איגרות חוב של ממשלת ישראל

א. המוסד משקיע את יתרות הכספים באיגרות חוב מסדרות מיוחדות המונפקות עבורו ע"י משרד האוצר (להלן: האיגרות):

האיגרות המונפקות הן משני סוגים, בתנאים המפורטים להלן. ההשקעה בתקופת הדוח מתחלקת באופן שווה בין שני הסוגים.

האיגרות צמודות למדד המחירים לצרכן ונושאות ריבית צמודה (המשולמת אחת לשישה חודשים).

ב. התנאים:

(1) איגרות חוב מסוג "עיבל": איגרת ל-20 שנה הנושאת ריבית צמודה למדד המחירים לצרכן בשיעור שנתי של 5.5% כשמדד הבסיס הוא המדד אשר פורסם בחודש ההשקעה. האיגרת נפרעת ב-12 תשלומים שנתיים החל מהשנה התשיעית.

(2) איגרות חוב בריבית משתנה: איגרת ל-17 שנה הנושאת ריבית צמודה למדד המחירים לצרכן כשמדד הבסיס הוא המדד המתייחס לחודש ההשקעה. האיגרת נפרעת ב-12 תשלומים שנתיים החל מהשנה השישית. הריבית על איגרת זו נקבעת על פי מועד הנפקה בשיטה שהוסכמה עם משרד האוצר והיא מותאמת לריבית על איגרות חוב, המונפקות על ידי הממשלה באותו חודש (שיעור הריבית ליום 31 בדצמבר 2015 – 0.4%, שנה קודמת 0.56%).

ג. המודל שיושם לצורך הערכת השווי ההוגן הוא מודל היוון תזרימי המזומנים. איגרות החוב מוצגות בהתאם לתזרימי המזומנים המהוונים, שינבעו למוסד במהלך תקופת איגרות החוב.

ד. ריבית ההיוון - לצורך ביצוע ההיוון נלקח וקטור ריביות של אגרות תלוש אפס (Zero Coupon).

באורים לדוחות הכספיים

באור 9 – איגרות חוב של ממשלת ישראל (המשך)

ה. ההרכב :

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
227,042,000	230,961,000

(1) איגרות חוב של ממשלת ישראל לפי השווי ההוגן

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
98,746,107	101,103,843
81,658,238	83,268,296
180,404,345	184,372,139

(2) איגרות חוב של ממשלת ישראל לפי העלות המותאמת

"עיבל"
איגרת חוב החל מ - 1.4.00

ו. פירעונות

2015
12,755,661
12,266,687
12,469,770
13,084,170
133,795,851
184,372,139

שנת 2016 *
שנת 2017
שנת 2018
שנת 2019
שנים 2020 - 2035

* כולל ריבית שנצברה ליום 31 בדצמבר 2015 בסך 1,432 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2014 - 1,457 מיליוני ש"ח).

באורים לדוחות הכספיים

באור 10 - רכוש קבוע

א. הרכב הרכוש והפחת שגזבר בגניון, לפי קבוצות עקריות, והתנועה בהם בשנת 2015, הינם:

סך הכל	רהוט וציוד משרדי	כלי רכב	מחשבים וציוד היקפי	שיפורים במושכר	קרקע ובניינים (נ. להלו)
1,173,242	105,063	16,960	197,706	37,983	815,530
59,462	13,049	5,978	3,859	7,040	29,536
(6,235)	-	(6,235)	-	-	-
1,226,469	118,112	16,703	201,565	45,023	845,066
278,547	43,579	6,561	190,715	15,068	22,624
27,824	6,436	3,011	4,145	2,403	11,829
(5,955)	-	(5,955)	-	-	-
300,416	50,015	3,617	194,860	17,471	34,453
926,053	68,097	13,086	6,705	27,552	810,613
894,695	61,484	10,399	6,991	22,915	792,906

עלות ועוד הוגן:

ליום 1 בינואר 2015
תוספות השנה
גריעות השנה

פחת שגזבר:

ליום 1 בינואר 2015
תוספות השנה
גריעות השנה

יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2015

יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2014

באורים לדוחות הכספיים

באור 10 – רכוש קבוע (המשך)

ג. הערכה מחדש של קרקע ומבנים -

כאמור בבאור 12 לעיל, החל משנת 2012 מציג המוסד את הקרקע והמבנים לפי מודל הערכה מחדש, בהתאם לכך המוסד התקשר עם שמאיי מקרקעין שהינם מעריכי שווי מקצועיים בלתי תלויים, על מנת לקבוע את השווי ההוגן של הקרקע והמבנים שבבעלותו. השווי ההוגן נקבע בהתייחס לראיות מבוססות שוק. יום ההערכה מחדש הינו 31 בדצמבר 2012. עקב השימוש במודל הערכה מחדש, נוצרה קרן הערכה מחדש שיתרתה ליום 31 בדצמבר 2015 הינה 151,755 אלפי ש"ח (ולמועד ההערכה הינה 152,542 אלפי ש"ח).

ג. זכויות המוסד בקרקע ובניינים הינן כדלקמן:

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
588,535	674,706
204,371	135,907
<u>792,906</u>	<u>810,613</u>

רשום זכויות / בטאבו
ללא רישום ע"ש המוסד (ד. להלן)

ד. הזכויות במקרקעין טרם נרשמו על שם המוסד והן רשומות על שם צד ג', אולם כלולה בהן הערת אזהרה לטובת המוסד, זאת מאחר וטרם הוסדרו הליכי הרישום בין המוסד, צד ג' ולשכת רישום המקרקעין.

ה. מחשבים וציוד היקפי, כלי רכב, רהוט וציוד משרדי מוצגים בניכוי החלק שמומן על ידי משרד האוצר וקופות החולים שעלותו המופחתת מסתכמת בכ-19 מיליוני ש"ח.

באור 11 – נכסים בלתי מוחשיים – עלויות פיתוח תוכנה

א. הרכב:

י ת ר ה	תוספות	י ת ר ה
לגמר השנה	במשך השנה	לתחילת השנה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
831,747	122,798	708,949
(453,755)	(47,226)	(406,529)
<u>377,992</u>		<u>302,420</u>
<u>254,982</u>		<u>181,201</u>

העלות *
פחת שנצבר
עלות מופחתת

* בזה עלויות בגין פרויקט תבל שטרם הופחתו (ראה גם ב. להלן)

ב. פרויקט תבל -

בשנת 2010 יזם והתניע המוסד פרויקט חידוש של מערך המידע של המוסד. הפרויקט כולל הקמה של תשתיות טכנולוגיות ויישומיות חדשות אשר תשמשנה את דור העתיד של מערכות המוסד ובמקביל כולל הפרויקט פיתוח של מערך ליבה חדש ומערכות מטה חדשות. המועד הצפוי להשלמת הפרויקט הינו בשנת 2021.

ג. העלויות מוצגות בניכוי החלק שמומן על ידי משרד האוצר וקופות החולים שעלותן המופחתת מסתכמת בכ-93 מיליוני ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים

באור 12 – זכאים אחרים

א. הרכב:

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	121,545
-	-
22,917	32,282
58,623	63,263
61,052	63,449
189	189
61,519	48,522
204,300	207,705
204,300	329,250

קופות חולים - מס בריאות
שירותים רפואיים לנפגעי עבודה (ב. להלן)

ספקים ונותני שירותים
עובדים בגין שכר
הפרשה לחופשה
מוסדות אשפוז
שונים

ב. על פי הסכמים עם קופות החולים, נותנות הקופות שירותים רפואיים לנפגעי עבודה. המוסד מעביר לקופות החולים מקדמות על חשבון השירותים שניתנו. ההתחשבות עם קופות החולים לשנת 2014 טרם הסתיימה.

באור 13 – זכאים לגמלה

א. הרכב:

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
36,047	36,409
336,800	338,400
759,000	862,800
948,000	966,700
468,200	471,300
17,000	18,700
399,800	400,000
469,300	485,300
856,000	979,400
7,700	8,400
4,261,800	4,531,000
4,297,847	4,567,409

גמלאות עומדות לפרעון

זכאויות לגמלה לפי ענפים

זקנה ושארים
נכות כללית
נפגעי עבודה
אמהות
ילדים
אבטלה
סיעוד
פשיטת רגל
נפגעי תאונות

באורים לדוחות הכספיים

באור 13 – זכאים לגמלה (המשך)

- ב. הזכאויות לגמלה מחושבות עבור תביעות שהוגשו בגין שנת הדוח והשנים הקודמות לה, אשר טרם שולמו עד לתאריך הדוח על המצב הכספי, וכן עבור אומדן תביעות שטרם הוגשו אולם תיווצר בגינן זכאות לתקופה שלפני תאריך הדוח על המצב הכספי.
- ג. החישובים והאומדנים נקבעו על בסיס הערכה אקטוארית שנתית המבוצעת על ידי אקטואר המוסד, על בסיס הנחות יסוד כפי שנקבעו על ידי מינהלת המוסד.
- ד. הזכאויות חושבו לקצבאות המשולמות על פי החוק בלבד ואינם כוללים גמלאות הממומנות על ידי אוצר המדינה על פי סעיף 9 וסעיף 284 לחוק ועל פי חוקים אחרים.
- ה. הזכאויות מחושבות בהתבסס על הנתונים, השיטה וההנחות כמתואר בסעיפים ה-ז להלן -
- ו. בסיסים לעריכת נתונים:
- (1) נתונים על תשלומי הגמלאות - בעיקר תשלומי גמלאות אשר שולמו בשנת הדוח עבור זכאות בגין שנת הדוח ובגין שנים שקדמו לה.
 - (2) חלק האוצר בגין ענף סיעוד - בהתאם לסעיף 32(ג) לחוק ישפה אוצר המדינה את המוסד על פי דרישתו על הוצאות שהוציא למתן גמלאות סיעוד לתושב ישראל שעלה לפי חוק השבות ואינו מבוטח בביטוח זקנה ושארים. חלקו של האוצר נרשם בסכומים לקבל במסגרת נכסי המוסד.
- במסגרת חוק ההסדרים לשנים 2015-2016 בוטל סעיף 32(ג) ועל כן בוטל חלקו של האוצר בזכאים לגמלה בענף סיעוד. השפעת השינוי הינו גידול בהוצאות גמלת סיעוד בדוחות על הביצוע הכספי בסכום של 37 מיליוני ש"ח, המשקפים את חלק האוצר ביתרות שנצברו ליום 31 בדצמבר 2014.
- ז. השיטה -
- הזכאויות חושבו בהתאם לשיטת "המשולש" לפיה מחשבים משקלים לשעורי התשלומים הרטרואקטיביים.
- ח. הנחות יסוד:
- (1) הערכת ההתחייבות מבוססת על נתונים וחישובים סטטיסטיים של שיעור התשלומים הרטרואקטיביים שיהיו אחרי תאריך הדוח עבור זכאויות בגין שנת הדוח ובגין שנים שקדמו לה.
 - (2) ההתחייבויות כוללות אומדן של תביעות שטרם הוגשו למוסד אך מתייחסות לשנת הדוח או לשנים שקדמו לה.

באורים לדוחות הכספיים

באור 14 – התחייבות בגין קרנות מיועדות

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
232,493	209,146	קרן פתוח שרותים לנכים
110,062	103,333	קרן קידום תוכניות סיעוד
39,564	39,747	קרן מפעלים מיוחדים
33,581	17,315	קרן פתוח שרותים לילדים בסיכון (ג. להלן)
17,027	33,716	קרן מנוף לנפגעי עבודה
423,727	403,257	
(195,398)	(191,110)	בניכוי התחייבויות שוטפות
237,329	212,147	

- ב. על פי החוק, מחויב המוסד לממן באמצעות קרנות פעולות מיוחדות בתחומים: שרותים לנכים, סיעוד, נפגעי עבודה ופעולות מיוחדות. במסגרת חוק תכנית ההבראה לכלכלת ישראל, אושר ביום 1 ביוני 2003 תיקון מספר 61 לחוק הביטוח הלאומי שהגדיר את הסכומים המירביים שהמוסד יכול להתחייב בהם מדי שנה בגין הפעילות בכל אחת מהקרנות. קודם התיקון הסכום המירבי של המימון הוגדר בחוק כאחוז מאומדן הגביה.
- ג. תיקון 61 לחוק מסדיר פעולות מיוחדות במסגרת קרן נוספת - הקרן למימון פעולות לפתוח שירותים לילדים בסיכון. בשנת 2006 הוצגה קרן זו לראשונה ובמסגרתה יכול המוסד להתחייב עד שנת 2007 כולל. תיקון 134 לחוק האריך את תוקף הקרן עד שנת 2014 כולל. במהלך שנת 2013, במסגרת תיקון 149 לחוק הפכה הוראת השעה להוראת קבע ובסיס התקצוב הועמד על 20 מיליוני ש"ח.

באור 15 – התחייבויות בגין חסכון ארוך טווח בענף הילדים

- א. במסגרת חוק ההסדרים לשנים 2015-2016 נקבעה בסעיף 74 זכאותו של ילד לחסכון ארוך טווח. בהתאם לכך, נקבע כי המוסד יעביר, בעד כל ילד שמשתלמת בעדו קצבת ילדים, אחת לחודש, סכום של 50 ש"ח לחודש לטובת חסכון ארוך טווח של הילד, להלן - סכום החסכון. סכום החסכון יחסכו בעד כל חודש לטובת הילד ועד הגיעו לגיל 18, להלן - סכום החסכון הצבור. סכום החסכון הצבור הכולל לא יהיה ניתן להעברה, לשעבוד או לעיקול.
- בנוסף המוסד יעביר לסכום החסכון הצבור הכולל, סכום נוסף של 500 ש"ח בהגיע הילד הזכאי לגיל 18 (להלן - סכום המשיכה הראשון), ואם הילד לא משך את הסכום הצבור או חלקו קודם לכן, סכום נוסף של 500 ש"ח בהגיע הילד הזכאי לגיל 21 (להלן - סכום המשיכה השני).
- ב. סכום החסכון הצבור הכולל יופקד או ינוהל בהתאם להוראות שיקבע שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת ורשאי הוא לקבוע הוראות כאמור גם לעניין הקמתו ואופן הפעלתו של מנגנון לניהול סכום החסכון הצבור.
- ג. הזכאות לקבלת החסכון הינה ב-1 במאי 2015. יחד עם זאת העברת כספי החסכון בפועל על ידי המוסד תחל ביום 1 בינואר 2017.
- ד. התחייבות המוסד בגין סכום החסכון לתקופה מיום 1 במאי 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2015 מסתכמת ב-1,100 מיליוני ש"ח.
- ה. בגין שיפוי אוצר המדינה בגין סכום החסכון, ראה באור 18.

באורים לדוחות הכספיים

באור 16 – התחייבויות בגין זכויות עובדים

א. הרכב :

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
36,300	40,700
5,483,900	5,558,000
<u>5,520,200</u>	<u>5,598,700</u>

התחייבות בגין סיום יחסי עובד מעביד (1)
התחייבות בגין פנסיה תקציבית (2)

(1) התחייבות בגין סיום יחסי עובד מעביד:

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
33,000	37,000
3,300	3,700
<u>36,300</u>	<u>40,700</u>

בשל פיצויי פיטורים
בשל ימי מחלה

בהתאם לחוקי העבודה וההסכמים הקיימים, מכוסות רוב התחייבויות המוסד בגין פיצויי פיטורים, על ידי הפקדות שוטפות לקופות הגמל (כהגדרתן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005, הכוללות את קרנות הפנסיה, קופות הביטוח וקופות הגמל לתגמולים ולפיצויים, להלן "קופות גמל"), מתוקף סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963.

סכומי הצבירה בקופות הגמל הינם על שם העובד. קופות הגמל מקבלות על עצמן את חבות המוסד הנובעת מהסכמי העבודה ומשחררות את המוסד מתשלומים נוספים, על החלק הרלוונטי של ההתחייבויות.

(2) התחייבות בגין פנסיה תקציבית:

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,202,600	3,189,700
2,281,300	2,368,300
<u>5,483,900</u>	<u>5,558,000</u>

עובדים פעילים
גמלאים מקבלי קצבה

31 בדצמבר	
2014	2015
מספר זכאים	מספר זכאים
1,820	1,742
1,570	1,616
<u>3,390</u>	<u>3,358</u>

עובדים פעילים
גמלאים מקבלי קצבה

באורים לדוחות הכספיים

באור 16 – התחייבויות בגין זכויות עובדים (המשך)

ב. התחייבות בגין סיום יחסי עובד מעביד ובגין פנסיה תקציבית:

התחייבויות המוסד כוללות את ההתחייבויות הבאות:

- (1) התחייבויות בגין השלמת פיצויי פיטורין לעובדי המוסד שהסדר הפנסיה החל לגביהם אינו הסדר פנסיה תקציבית.
- (2) התחייבויות לפי חוק שירות המדינה (גמלאות) (נוסח משולב), תש"ל-1970 (להלן "חוק הגמלאות"), מחושבות בהתבסס על הנתונים, השיטה וההנחות כמבואר בסעיף ג' להלן.
ההתחייבויות שחושבו הן לקבוצות הבאות:
 - (א) ההתחייבויות לקצבה עתידית בשל עובד פעיל וכן ההתחייבות לקצבת שארים וקצבה בשל מצב בריאות לקוי בשל עובד כאמור.
 - (ב) ההתחייבויות לקצבה עתידית בשל עובד אשר פרש לקצבה בשל מצב בריאות לקוי וכן ההתחייבויות לקצבת שארים בשל עובד כאמור.
 - (ג) ההתחייבויות לקצבה בשל גמלאי אשר זכאי לקצבת פרישה לפי חוק הגמלאות ופרש מעבודתו עד ליום 31 בדצמבר 2015 וכן ההתחייבויות לקצבת שארים בשל גמלאי כאמור.
 - (ד) ההתחייבויות לקצבאות שארים של עובד או גמלאי שנפטר עד ליום 31 בדצמבר 2015.

ג. בסיסים לעריכת נתונים:

- (1) נתונים -
 - (א) נתוני שכר ופנסיה - נתוני השכר והפנסיה אשר שימשו להערכת ההתחייבויות לעובדים הם בעיקר נתוני המשכורת והקצבאות של חודש דצמבר 2015, בתוספת החלק היחסי של התשלומים השנתיים.
 - (ב) עובדים שאינם בפנסיה תקציבית - חושבה ההתחייבות להשלמת פיצויים בשיעור של 2.33% מהשכר החודשי לכל שנת עבודה, עבור כל העובדים שאינם בפנסיה תקציבית לכל תקופת העבודה. חישוב ההתחייבות האמורה נעשה מטעמי שמרנות, שכן אין מחויבות להשלמה כאמור בשל נסיבות שונות של סיום עבודה.
 - (ג) חקיקה בנושא ניכוי תשלומים משכרו של עובד וגיל פרישה - בפרק ט"ז בחוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004), תשס"ג-2003, נקבע כי לגבי מעביד אשר הסדר הפנסיה החל לגבי עובדים, או חלק מהם, הוא במסלול פנסיה תקציבית, ינכה המעביד תשלומים בשיעור של 2% מהמשכורת הקובעת המשולמת לעובד או לנושא משרה. בחוק גיל פרישה תשס"ד - 2004, נקבע כי גיל פרישת חובה יועלה בהדרגה מגיל 65 לגיל 67 לגברים ולנשים. בהתאם לכך, תוקן חוק הגמלאות, כך שגיל פרישת חובה לעובד מדינה שונה בהתאם לאמור.

באורים לדוחות הכספיים

באור 16 – התחייבויות בגין זכויות עובדים (המשך)

ג. בסיסים לעריכת נתונים (המשך)

- ד) שינוי מנגנון עדכון המשכורת הקובעת - ביום 14 ביולי 2009 התקבל בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), תשס"ט-2009, אשר כולל תיקוני חקיקה לחוק הגמלאות (להלן: תיקון לחוק הגמלאות). עיקרו של תיקון החקיקה הינו שינוי שיטת עדכון המשכורת הקובעת, כך שהמשכורת כאמור תעודכן אחת לשנה, בהתאם לשיעור עליית מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- (2) שיטה - ההערכות נעשו לפי שווי הוגן ובשיטת Projected Unit Credit.
- (3) הנחות היסוד - המוסד משתמש באותן הנחות הנלקחות על ידי משרד האוצר בחישוב ההתחייבויות ממשלת ישראל בגין זכויות עובדים של עובדי המדינה, בדוחותיה הכספיים, כמפורט להלן:
- (א) כללי - החישוב נערך בהנחה שהעובדים ימשיכו בעבודתם עד למועד פרישתם לפי נסיון העבר. חישוב ההתחייבויות נערך על פי הוותק הפנסיוני שצבר הזכאי עד למועד הדוח הכספי ולפי שכר עתידי צפוי ובהנחה שהעובד יפרוש לפנסיה זקנה, במועד בו יתמלאו תנאי זכאותו על בסיס שיעורים של פרישות מוקדמות לפנסיה לפי גיל ומין. שיעורים אלה מבוססים על המספר היחסי של עובדים שפרשו לפנסיה בעבר.
- (ב) ריבית ההיוון - שיעורי הריבית בהם נעשה שימוש בחישוב הערך הנוכחי של ההתחייבויות הינם וקטור ריביות של אגרות תלוש אפס (Zero - Coupon - חסרות סיכון וצמודות למדד). וקטור ריביות האמור התקבל מחברת מרווח הוגן בע"מ.
- (ג) לוחות חיים וגריעה - נעשה שימוש בלוחות חיים וגריעה ולנוסחת קצב הירידה בשיעורי התמותה, בהתאם לחוזר פנסיה של אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון שמספרו 1-3-2013.
- (ד) שיעור גידול השכר הכללי:
- עובדים פעילים - נעשה שימוש בגורמים במודל האוצר, בהתאם למחקר שבוצע בשנת 2013 והמתייחס לשיעור גידול השכר הריאלי ולנתוני פרישות קודמות.
 - גמלאים מקבלי קצבה - גידול של 0% לשנה בפנסיה הגמלאי (וזאת בהתאם להסכם שנחתם באפריל 2008 ואושר בחוק ביולי 2009).
- (ה) ההתחייבויות המדויקות של המוסד לקצבה יוודעו רק במועד פטירת העובד והגמלאי אשר יהיו המבוטחים האחרונים או שאריהם. עד לאותו מועד ניתן רק להעריך את ההתחייבויות באמצעות הנחות יסוד לגבי אירועים עתידיים שאינם וודאיים והמשפיעים על רמת הקצבאות שישולמו, מועד תחילת התשלום של כל קצבה עתידית ואורך תקופת התשלום של כל קצבה. הנחות אלו נבחנות מעת לעת ומעודכנות על בסיס נתונים עדכניים.
- (ז) חלקו של משרד האוצר במימון ההתחייבויות:
חלקו של משרד האוצר במימון ההתחייבויות המוסד לפנסיה, פיצויי פיטורין ומחלה חושב על פי השיעור של השתתפותו בהוצאות הנהלה וכלליות ונרשם במסגרת נכסי המוסד.

באורים לדוחות הכספיים

באור 17 – קרנות הביטוח

א. הרכב:

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
319,224,000	336,595,900	זקנה ושארים
136,484,900	145,360,300	נכות כללית
45,105,900	47,243,200	נפגעי עבודה
21,122,000	22,611,500	סיעוד
521,936,800	551,810,900	

ב. קרנות הביטוח הן אומדני התחייבויות של ענפי הביטוח בסוף שנת הדיווח כלפי אלה מהמבוטחים או תלוייהם, שלגביהם נוצרה עד יום הדוח על המצב הכספי עילה לזכאות בין שכבר אושרה זכאותם ובין שעדיין לא אושרה ואף אם טרם הוגשה בקשה לגמלה.

הקרנות אינן כוללות את התחייבויות המוסד הנובעות מהגמלאות אשר המוסד יהיה חייב לשלם למבוטחים שב"תהליך הרכישה" של הגמלאות. מאידך, אין הדוח על המצב הכספי כולל בצד הנכסים את ההכנסות מדמי ביטוח אשר המבוטחים יהיו חייבים לשלם בעד השנים שלאחר תאריך הדוח.

קרנות הביטוח מתייחסות לענפים: זקנה ושארים, נכות כללית, נפגעי עבודה וסיעוד המוגדרים על ידי המוסד כענפים ארוכי מועד. המוסד אינו נוהג לחשב קרנות בענפים אחרים.

ג. קרנות הביטוח נקבעו על בסיס הערכה אקטוארית על ידי אקטואר המוסד, כאשר הנחות היסוד נקבעו על ידי מינהלת המוסד. הקרנות מחושבות בהתבסס על הנתונים, השיטה וההנחות כמתואר בסעיפים ד-ז להלן.

ד. בסיסים לעריכת הנתונים:

(1) כללי - החישובים נעשו, בענפים מסוימים, על נתונים פרטניים (SERIATIM) עבור כל מבוטח ובענפים אחרים על נתונים מקובצים. כמו כן נערך חישוב לגבי מבוטחים או תלוייהם שזכאים לקצבה ביום הדוח על המצב הכספי, אף אם טרם הגישו בקשה לקצבה (I.B.N.R - Incurred but not reported).

החישוב נערך על פי סכום הקצבה העומד לזכות המבוטח או התלוי ביום הדוח על המצב הכספי, תוך התאמה לשינוי בסכום הקצבה המעודכן נכון למועד החישוב.

(2) השתתפות האוצר:

(א) עד ליום 31 בדצמבר 2014 חושב חלקו של האוצר בגין חלקו בקרנות הביטוח, כמפורט להלן:

- חלק האוצר בקרן הביטוח בענף סיעוד - בהתאם לסעיף 32(ג) לחוק ישפה אוצר המדינה את המוסד, על פי דרישתו על הוצאות שהוציא למתן גמלאות סיעוד לתושב ישראל שעלה לפי חוק השבות ואינו מבוטח בביטוח זקנה ושארים.
- חלק האוצר בקרן הביטוח בענף נכות - בהתאם לסעיף 32(ב) לחוק ישפה אוצר המדינה את המוסד, על פי דרישתו, בשיעור של 50% מכל הוצאה שהוציא למתן גמלאות לנכים, שהיו נכים קודמים ליום 1 באפריל 1984.

באורים לדוחות הכספיים

באור 17 – קרנות הביטוח (המשך)

- ד. בסיסים לעריכת הנתונים (המשך):
- (2) השתתפות האוצר (המשך):
- ב) במסגרת חוק ההסדרים לשנים 2015-2016 בוטלו סעיפים 32(ב) ו-32(ג) שלעיל החל מיום 1 בינואר 2016. השפעת השינוי הינה גידול בהוצאות קרנות הביטוח בסך של 3,821 מיליוני ש"ח, המשקפים את חלקו של אוצר המדינה ביתרת קרנות הביטוח שנצברה ליום 31 בדצמבר 2014.
- ה. השיטה - קרנות הביטוח חושבו לפי שיטת השווי ההוגן.
- ו. ההנחות האקטואריות העיקריות אשר היוו את הבסיס לחישוב קרנות הביטוח:
- 1) ריבית ההיוון - שיעורי הריבית בהם נעשה שימוש בחישוב הערך הנוכחי של ההתחייבויות הינם וקטור ריבית של אגרות תלוש אפס (Zero Coupon חסרות סיכון וצמודות למדד). וקטור ריביות כאמור התקבל במוסד מחברת מרווח הוגן בע"מ.
- 2) לוחות החיים והתמותה ששימשו בבסיס החישוב הינם:
- א) בענף זקנה ושארים ובתת ענף תלויים של ענף נפגעי עבודה - נעשה שימוש בטבלאות תמותה המבוססות על פרסום הלמ"ס "לוחות תמותה שלמים של ישראל 2006-2010" והתאמה לשינויים בשיעור התמותה לאחר יום 31.12.2008 (נלקח מחוזר פנסיה 1-3-2013 מיום 30 בינואר 2013 של אגף שוק ההון במשרד האוצר, עם התאמות נדרשות למבוטחי המוסד לביטוח לאומי).
- ב) בענף נפגעי עבודה (פרט לתת ענף תלויים) - נתוני התמותה לאוכלוסייה הכללית הינם על פי אומדן לשנת 2001.
- ג) בענף נכות כללית - נעשה שימוש בטבלת תמותה של מקבלי קצבת נכות כללית מבוגרים, המבוססת על מחקר שנערך בלשכת האקטואר בשנת 2011.
- ד) בענף סיעוד - נתוני התמותה על פי אומדן המבוסס על נתוני המוסד לשנים 1999-2000.
- ז. לענין בחינה מחדש של מדיניות המוסד באשר לאופן חישוב הקרנות בכלל ענפי הביטוח ראה באור 2'א'.

באור 18 – הפרשה לתביעות משפטיות

המוסד מהווה צד בתביעות אזרחיות שונות המוגשות נגדו, אשר בחלקן עשויות להסתיים בפשרות או בפסקי דין נגד המוסד. ההליך השיפוטי עשוי לעיתים להימשך על פני מספר תקופות חשבונאיות, כאשר לאורך התקופה, אומדן ההוצאות בגין התביעות יכול להשתנות. מינהלת המוסד ויועציה המשפטיים, העריכו כי צפוי שחלק מתביעות אלה יגרמו למחויבות במוסד וכי קיים אומדן מהימן של סכום המחויבות.

ההתחייבות שהוכרה כהפרשה בדוח על המצב הכספי בגין תביעות אלה ליום 31 בדצמבר 2015, הינה כ- 4 מיליוני ש"ח, לעומת 12 מיליוני ש"ח בשנה קודמת.

הפרשה לתביעות, הנכללת במסגרת סעיף זה, אינה כוללת התייחסות לתביעות מתחום הגמלאות, הגבייה או בגין תיקי שיבוב. תביעות בגין גמלאות ותיקי שיבוב נכללות במסגרת באורים 13 (זכאים לגמלה) ו-5 (חובות הציבור), בהתאמה.

באורים לדוחות הכספיים

באור 19 – התחייבויות תלויות

המוסד מהווה צד בתביעות רבות המוגשות נגדו, מודגש כי סכומי התביעות התלויות אינם מהווים אומדן לתוצאות התביעות בפועל, אלא להיקף החשיפה הנובעת מהסעד הנתבע.

סך התביעות ליום 31 בדצמבר 2015 אשר הוגשו כנגד המוסד מסתכמות בכ- 738 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014 סך של כ- 1,188 מיליוני ש"ח).

להלן פירוט התביעות המהותיות המרכיבות את סכום התלויה החשבונית בשנת 2015:

א. תביעה ייצוגית שהוגשה כנגד המוסד בעניין החלת חוק ההתיישנות על חובות שגובה המוסד - התביעה כאמור טוענת כי על המוסד להימנע לחלוטין מגביית חובות שהתיישנו, והיא מתבססת על פסיקת בית המשפט העליון (בעניין נסייר) ועל מספר פסקי דין של בית הדין האזורי לעבודה. הערכת אובדן הגבייה ממעסיקים, במקרה של מחיקת חובות מוערך בכ-400 מיליוני ש"ח ובנוסף נאמד החזר תשלומים שכבר נגבו בעד תקופה של שנתיים (כנהוג בתובענות ייצוגיות) בכ-155 מיליוני ש"ח נוספים. לטענת המוסד, בשנים האחרונות ניתנו בבתי הדין האזוריים לעבודה פסיקות סותרות בעניין התיישנות חובות דמי ביטוח וגמלאות וכי הסוגיה כולה עדיין תלויה ועומדת בפני בית הדין הארצי לעבודה במסגרת דיון בעב"ל 1844/09/10. לדעת מינהלת המוסד, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, בהתחשב בעובדה שההליך הייצוגי מעוכב עד להכרעת בית הדין הארצי, הערכת הסיכון להתממשות התביעה נמוכה. יחד עם זאת הסכומים שבגינם חלה התיישנות הופרשו במסגרת החובות המסופקים. בגין סך של 155 מיליוני ש"ח לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

במהלך שנת 2015, העותר הסתלק מהתביעה.

ב. תביעה ייצוגית מטעם עמותת "ידיד", בשם המטפלות הסיעודיות, כנגד 19 חברות סיעוד המעסיקות אותן, לתשלום תגמול בגין זמן המעבר של המטפלות מבית המטופל למשנהו. התובענה שהוגשה עמדה על סך של 588 מיליוני ש"ח. חברות הסיעוד צרפו את המוסד להליך כ"צד בעל עניין". לדעת מינהלת המוסד, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים הסיכוי להתממשות התביעה הינו קלוש ועל כן לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

ג. תביעה בסך של 150 מיליוני ש"ח, שהוגשה כנגד המוסד בעניין הבחנה בין זכאות, על פי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, של יתום מהורה אחד לבין יתום איבה ששני הוריו נספו בפיגוע איבה. בתביעה כאמור, התובעים מבקשים להיות מוכרים כמי ששני הוריהם נספו עקב פיגוע איבה ולפיכך לקבל קצבה עד סוף ימי חייהם. בית הדין האזורי קיבל את התביעה. המוסד ערער על ההחלטה של בית המשפט. לדעת הנהלת המוסד, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, הסיכוי להתממשות התביעה הינו קלוש ועל כן לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

באורים לדוחות הכספיים

באור 20 - הכנסות מעסקאות שאינן חליפין

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
		א. דמי ביטוח מעסיקים
33,350,893	35,762,886	הכנסות דמי ביטוח ממעסיקים
2,393,969	2,559,977	שיפוי האוצר
35,744,862	38,322,863	
(143,792)	(170,178)	שינוי בהפרשה לחובות מסופקים
<u>35,601,070</u>	<u>38,152,685</u>	
		ב. דמי ביטוח לא שכירים
3,420,368	4,131,300	הכנסות דמי ביטוח מלא שכירים
185,612	197,411	שיפוי האוצר
3,605,980	4,328,711	
1,261	(48,230)	שינוי בהפרשה לחובות מסופקים
<u>3,607,241</u>	<u>4,280,481</u>	

באורים לדוחות הכספיים

באור 20 - הכנסות מעסקאות שאינן חליפין (המשך)

ג. דמי ביטוח בריאות

על פי סעיף 15 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי התשנ"ד 1994 גובה המוסד מהמבוטחים דמי ביטוח בריאות בדרך שבה הוא גובה דמי ביטוח לאומי, ומעבירם לקופות החולים.

(1) דמי ביטוח בריאות על פי דיווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
16,231,103	17,094,814	דמי ביטוח בריאות ממעסיקים
1,927,083	2,451,353	דמי ביטוח בריאות מלא שכירים
18,158,186	19,546,167	
(64,622)	(101,915)	בניכוי הוצאות הפרשה לחובות מסופקים
18,093,564	19,444,252	

(2) גביית דמי ביטוח בריאות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
16,035,794	16,811,972	דמי ביטוח בריאות ממעסיקים
1,919,735	2,067,926	דמי ביטוח בריאות מלא שכירים
1,828,965	1,895,723	דמי ביטוח בריאות מתשלומי גמלאות
		דמי ביטוח בריאות מדמי ביטוח לפי סעיף 58
5,689	5,708	
19,790,183	20,781,329	

(3) הקצבה לסל הבריאות לקופות החולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
19,790,183	20,781,329	גביית דמי ביטוח בריאות ניכויים על פי חוק: עלות מחלות קשות השתתפות בהוצאות מינהל מד"א בגין שרותי נט"ן מימון מועצת הבריאות
2,042,514	2,218,095	
98,951	103,907	
16,152	16,696	
10,500	10,500	
(2,168,117)	(2,349,198)	
17,622,066	18,432,131	

באורים לדוחות הכספיים

באור 20 – הכנסות מעסקאות שאינן חליפין (המשך)

ג. דמי ביטוח בריאות (המשך)

4) השלמת סל וקרן לפצועי נפגעי תאונות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
16,022,797	18,069,658	השלמת סל בריאות - משרד הבריאות
95,980	169,080	השלמת סל שנה קודמת
446,660	434,260	קרן לפיצוי נפגעי תאונות
<u>16,565,437</u>	<u>18,672,998</u>	

על פי סעיף 13(א)(5) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי התשנ"ד 1994 מימון עלות סל הבריאות לקופות החולים מושלם מתקציב המדינה כפי שיקבע מידי שנה בחוק התקציב השנתי. ההקצבה כאמור מועברת על ידי משרד הבריאות באמצעות המוסד לביטוח לאומי, המקצה את ההקצבה לקופות החולים.

באור 21 – הכנסות מהעברות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
2,838,867	2,959,522	השתתפות תקציב המדינה
808,244	837,790	א. מהקצבות אוצר המדינה על פי סעיף 32 לחוק
980,981	993,544	זקנה ושארים
267,620	295,911	נכות כללית
12,148,514	13,518,053	סיעוד
5,114	5,584	אמהות
<u>17,049,340</u>	<u>18,610,404</u>	ילדים
		הענקות מטעמי צדק
-	1,125,000	ב. מכיסוי גרעון ענף אבטלה על פי סעיף 33 לחוק (ג. להלן)
<u>17,049,340</u>	<u>19,735,404</u>	

ג. ראה גם באור 28.

באורים לדוחות הכספיים

באור 22 - הכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
7,767,527	7,633,109
(163,426)	(1,427,842)
7,330,370	(48,795)
30,146	22,508
<u>14,964,617</u>	<u>6,178,980</u>

מריבית על השקעות באיגרות חוב
מהפרשי הצמדה על השקעות באיגרות חוב
שערוך (שחיקת) איגרות חוב לפי שווי הוגן
מריבית בנק, עמלות וריבית מוסדות, נטו

באור 23 - הכנסות אחרות, נטו

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
552,243	545,486
33,372	(20,560)
567	1,347
<u>586,182</u>	<u>526,273</u>

פיצוי צד שלישי (ב. להלן)
תאגיד בפרוק (ג. להלן)
רווח הון ואחרים

ב. (1) פיצוי צד שלישי - הכנסות, לפי סעיף 328 לחוק, מחברות ביטוח ואחרים, בגין פיצוי על גמלה ששולמה למבוטח. ראה גם באור 75.

(2) במסגרת חוק ההסדרים לשנת 2008 אושר תיקון מספר 102 לחוק הקובע כי המוסד לביטוח לאומי לא יהיה רשאי לתבוע לפי סעיף 328 את המדינה או את מערכת הבריאות הציבורית ומנגד יעביר אוצר המדינה למוסד מידי שנה סכום הקבוע לגבי אותה שנה בלוח טז' לחוק. הסכומים הנקובים בלוח טז' יעודכנו ב-1 בינואר מדי שנה לפי השינוי במדד. בשנת הדוח כלולה הכנסה מאוצר המדינה בגין סעיף 328 בסך של 170 מיליוני ש"ח.

ג. תאגיד בפרוק - הכנסות לפי סעיף 192 לחוק, ממעסיקים בגין תשלומים ששולמו ע"י המוסד לעובדיהם, או בגינם, לאחר פשיטת רגל של המעביד, בניכוי הפרשה לחובות מסופקים בסך 399 מיליוני ש"ח (שנה קודמת - 308 מיליוני ש"ח).

באור 24 - גמלאות ותשלומים אחרים

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
48,915,967	51,690,109
10,254,033	10,790,253
283,596	339,320
<u>59,453,596</u>	<u>62,819,682</u>

גמלאות
תשלומים בעין
תשלומים אחרים על פי חוק

באורים לדוחות הכספיים

באור 24 – גמלאות ותשלומים אחרים (המשך)

ב. פיצול לפי ענפים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
23,483,294	24,564,919	זקנה ושארים
11,573,055	12,289,254	נכות כללית
5,306,209	5,605,127	סיעוד
4,454,590	4,715,200	נפגעי עבודה
28,025	31,675	נפגעי תאונות
6,256,184	6,550,619	אמהות
4,685,232	5,371,729	ילדים
3,291,205	3,184,147	אבטלה
355,522	487,906	פשיטת רגל ופרוק תאגיד
20,280	19,106	הענקות מטעמי צדק
59,453,596	62,819,682	

באור 25 – תמיכות

א. הוצאות בגין תמיכות על פי הקרנות המיועדות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
109,864	74,914	פיתוח שרותים לנכים
32,225	30,148	קידום תוכניות סיעוד
15,026	14,594	מפעלים מיוחדים
8,896	7,785	מנוף לנפגעי עבודה
11,553	16,123	פיתוח שרותים לילדים בסיכון
177,564	143,564	

ב. פיצול לפי ענפים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
-	914	זקנה ושארים
122,378	84,019	נכות כללית
32,255	30,315	סיעוד
8,896	7,784	נפגעי עבודה
40	(151)	אמהות
11,777	20,978	ילדים
2,218	(295)	אבטלה
177,564	143,564	

באורים לדוחות הכספיים

באור 26 - גידול בקרנות הביטוח

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
37,201,000	17,371,900
14,281,600	9,008,600
5,095,400	2,137,300
519,200	5,177,000
<u>57,097,200</u>	<u>33,694,800</u>

זקנה ושארים
נכות כללית (ב. להלן)
נפגעי עבודה
סיעוד (ב. להלן)

ב. ראה גם באור 18.

באור 27 - שכר עבודה ונלוות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
935,714	1,030,527
304,526	73,841
<u>1,240,240</u>	<u>1,104,368</u>
(331,140)	(302,247)
<u>909,100</u>	<u>802,121</u>

שכר ונלוות
הפרשה לזכויות עובדים בגין פרישה

בניכוי - השתתפות גורמי חוץ

באור 28 - הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
107,681	127,785
156,186	160,677
87,514	93,622
75,110	78,298
175,147	146,302
<u>601,638</u>	<u>606,684</u>
(160,635)	(166,039)
<u>441,003</u>	<u>440,645</u>

אחזקת מחשב
שכר דירה ואחזקת מבנים
פחת
משרדיות
אחרות

בניכוי - השתתפות גורמי חוץ

באורים לדוחות הכספיים

באור 29 – צדדים קשורים

1. ממשלת ישראל

תקן חשבונאות ממשלתי מספר 6 - "דוחות כספיים מאוחדים והטיפול החשבונאי בישויות נשלטות" מגדיר את המושג שליטה וקובע את המבחנים הנדרשים על מנת להגדיר שליטה בין ישויות. החל משנת 2007 יוּשְׁמוּ מבחנים אלו ועל פיהם הוגדר המוסד כ"ישות נשלטת" למטרת דיווח כספי בדוחות הכספיים של ממשלת ישראל.

תקן חשבונאות ממשלתי מספר 20 - "גילוי בדבר צדדים קשורים" קובע את דרישת הגילוי בקשר לקיומם של יחסים עם צדדים קשורים כאשר קיימת שליטה, וכן גילוי של מידע בדבר עסקאות בין הישות לבין צדדים קשורים לה.

א. מהות יחסים

1) תשלומי גמלאות מכח סעיף 9 לחוק, הסכמים וחוקים שונים:

החזר תשלומי גמלאות -

המוסד מבצע תשלומי גמלאות שאינן נכללות בחוק הביטוח הלאומי. תשלומים אלו ממומנים על ידי אוצר המדינה ומשרד הבטחון. גמלאות אלה אינן נחשבות כגמלאות גבייתיות ועל כן לא מופיעות בדוחות על הביצוע הכספי.

השתתפות בהוצאות הנהלה וכלליות -

על פי הוראות סעיף 9(ב) לחוק נושאת הממשלה בחלק יחסי מהוצאות הנהלה וכלליות שהיו בפועל, כאשר סכום זה נאמד על יסוד חלוקת ההוצאות המנהליות לכל ענפי הביטוח, על פי שיעור השתתפות מחוייבת הממשלה בהוצאות שיש למוסד על בסיס מצטבר.

תביעות שיבוב על פי סעיף 328 -

תיקון 102 לחוק הביטוח הלאומי קובע כי החל משנת 2008 המוסד לא יהיה רשאי לתבוע את המדינה או את מערכת הבריאות הציבורית לפי סעיף 328 ומנגד יעביר אוצר המדינה למוסד, מידי שנה, סכום הקבוע לגבי אותה שנה בלוח טז' לחוק.

2) השתתפות תקציב המדינה -

סעיף 32 לחוק מחייב את אוצר המדינה להשתתף בתקציב המוסד לביטוח לאומי בענפים: ילדים, זקנה ושארים, נכות, סיעוד ואמהות. על פי סעיף זה מחוייב אוצר המדינה בחלקו בגין קרנות הביטוח וזכאים לגמלה בענפים: סיעוד ונכות כללית. לעניין תיקון סעיף 32, ראה באור 17.

3) דמי ביטוח הכנסות משיפוי -

על פי הוראות סעיף 32(ג) לחוק משפה אוצר המדינה את המוסד בגין הפחתת דמי ביטוח, כפי שנקבעה בסעיף 338 לחוק, בשיעורים הקבועים בחוק מסך כל התקבולים שגבה המוסד ממעסיקים ומלא שכירים.

4) איגרות חוב של ממשלת ישראל -

המוסד משקיע את יתרות הכספים באיגרות חוב מסדרות מיוחדות המונפקות עבורו על ידי בנק ישראל. האיגרות המונפקות הן משני סוגים: האחת בריבית קבועה והשנייה בריבית משתנה.

באורים לדוחות הכספיים

באור 29 - צדדים קשורים (המשך)

1. ממשלת ישראל (המשך)

ב. יתרות עם ממשלת ישראל

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(165,557)	(107,174)
10,821	10,730
1,252,206	1,230,806
1,097,470	1,134,362
(67,912)	(57,816)
3,687,500	-
133,200	-
-	1,100,000
3,752,788	1,042,184
(57,460)	(8,062)
227,042,000	230,961,000

תשלומים מכח סעיף 9 והסכמים שונים:

משרד האוצר
משרד הבטחון
סכומים לקבל

השתתפות תקציב המדינה:

משרד האוצר - בגין הקצבות אוצר
חלק האוצר בקרן הבטוח בענף סיעוד
חלק האוצר בקרן הביטוח בענף נכות
חלק האוצר בכיסוי סכום החסכון בענף ילדים

משרד האוצר - בגין שיפוי האוצר

איגרות חוב של ממשלת ישראל

ג. עסקאות עם ממשלת ישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
17,049,340	19,735,404
2,393,969	2,559,977
185,612	197,411
19,628,921	22,492,792
14,934,471	6,156,472
170,579	170,408
15,105,050	6,326,880
264,506	235,183
128,294	129,197
392,800	364,380
7,293	7,480
11	11

הכנסות מעסקאות שאינן חליפין:

הכנסות מהעברות
מדמי ביטוח מעסיקים
מדמי ביטוח לא שכירים

הכנסות מעסקאות חליפין:

הכנסות מימון
הכנסות אחרות

השתתפות בהוצאות:

שכר עבודה ונלוות
הנהלה וכלליות

2. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים

שכר ונלוות לאנשי מפתח ניהוליים (באלפי ש"ח)

מספר האנשים אליהם מתייחסים השכר והנלוות

באורים לדוחות הכספיים

באור 30 – מגזרים

א. המוסד פועל ומדווח למינהלת המוסד על בסיס ענפי ביטוח הנכללים בחוק הביטוח הלאומי: זקנה ושארים, נכות כללית, סיעוד, נפגעי עבודה, אמהות, ילדים, אבטלה, אחרים - נפגעי תאונות, פשיטת רגל ופירוק תאגיד והענקות מטעמי צדק.

בראש כל ענף (לעניין תשלומי הגמלאות) כאמור לעיל, עומד מנהל אשר אחראי על התפעול השוטף. האחריות הכוללת (לעניין תשלומי הגמלאות) על הענפים הנ"ל הינה של סמנכ"ל גמלאות.

גביית ההכנסות של המוסד מדמי ביטוח הינה באחריות סמנכ"ל גבייה וביטוח.

מידע אודות מגזרים אלה משמש את הגוף מקבל החלטות ומינהלת המוסד, כבסיס להערכת ביצועי העבר של המוסד בהשגת מטרותיו ולצורך קבלת החלטות בדבר הקצאות עתידיות של משאבים.

באורים לדוחות הכספיים
 באור 30 - מגזרים (המשך)

א. הכנסות, הוצאות ותנועה בנכסים נטו לפי ענפי הביטוח:

א. הכנסות לפי ענפי ביטוח

הענף	דמי ביטוח	השתתפות הקציב המולינה	ריבית	הפרשי הצמדה	הכנסות אחרות, נטו	סה"כ הכנסות
זקנה ושארים	17,717,558	2,959,522	2,464,901	(462,742)	14,878	22,694,117
נכות כללית	6,452,554	837,790	106,269	(19,947)	206,706	7,583,372
סיעוד	853,402	993,544	72,744	(13,661)	13,814	1,919,873
נפגעי עבודה	4,599,406	-	-	-	311,189	4,910,595
נפגעי תאונות	380,935	-	228,941	(42,977)	2	566,901
אמהות	3,653,737	295,911	51,651	(9,696)	61	3,991,664
ילדים	7,656,819	13,518,053	4,671,372	(876,938)	90	24,969,396
אבטלה	926,832	1,125,000	-	-	87	2,051,919
פשיטת רגל ופרדוק תאגיד	179,264	-	11,122	(2,089)	-	167,743
הענקות מטעמי צדק	12,659	5,584	-	-	-	18,243
סה"כ	42,433,166	19,735,404	7,607,030	(1,428,050)	526,273	68,873,823

באורים לדוחות הכספיים
באור 30 – מגזרים (המשך)

א. הכנסות, הוצאות ותנועה בנכסים נטו לפי ענפי הביטוח:
א2. הוצאות לפי ענפי ביטוח (לפני עדכון קרנות הביטוח)

הענף	גמלאות ותמיכות	תשלומים בעין ועפ"י חוק	חובות אבודים	הוצאות שכר, הנהלה וכלליות	סה"כ הוצאות
זקנה ושארים	24,204,644	344,202	15,660	238,182	24,802,688
נכות כללית	10,514,783	1,778,606	72,210	442,021	12,807,620
סיעוד	105,424	5,528,537	(757)	69,498	5,702,702
נפגעי עבודה	4,073,222	645,125	4,160	269,525	4,992,032
נפגעי תאונות	31,675	-	-	1,844	33,519
אמהות	3,729,055	2,820,136	609	55,515	6,605,315
ילדים	5,382,395	218	7,578	80,205	5,470,396
אבטלה	3,186,367	12,749	(364)	79,589	3,278,341
פשיטת רגל ופרוק תאגיד	487,838	-	68	6,018	493,924
הענקות מטעמי צדק	19,106	-	-	369	19,475
סה"כ	51,734,509	11,129,573	99,164	1,242,766	64,206,012

באורים לדוחות הכספיים
באור 30 - מגזרים (המשך)

א. הכנסות, הוצאות ותנועה בנכסים נטו לפי ענפי הביטוח:
א3. עודדגורעון לפי ענפי הביטוח

עודדגורעון מצטבר ליום 31 בדצמבר 2015	העברות בין ענפים	עודדגורעון מצטבר ליום 31 בדצמבר *2014	עודדגורעון שוטף לשנת 2015	עודדגורעון לפני		הענף	
				גידול בהפרשה לזכויות עובדים	גידול בקרנות הביטוח		גידול בהפרשה לזכויות עובדים
(263,710,519)	-	(244,230,047)	(19,480,472)	12,171	17,371,900	זקנה ושארים	
(146,239,232)	5,501,000	(137,507,385)	(14,232,847)	22,048	9,008,600	נכות כללית	
(22,754,057)	3,861,000	(17,655,229)	(8,959,828)	3,448	5,177,000	סיעוד	
(48,244,771)	67,000	(46,093,034)	(2,218,737)	12,660	2,137,300	נפגעי עבודה	
7,216,068	-	6,682,686	533,382	90	-	נפגעי תאונות	
(105,380)	2,680,000	(171,728)	(2,613,652)	2,780	-	אמהות	
151,699,250	(13,334,434)	145,538,672	19,495,012	8,004	-	ילדים	
-	1,222,434	-	(1,222,434)	-	-	אבטלה	
97,365	-	423,546	(326,181)	303	-	פשיטת רגל ופרוק תאגיד	
468	3,000	(1,300)	(1,232)	17	-	הענקיות מטעמי צדק	
(322,040,808)	-	(293,013,819)	(29,026,989)	61,521	33,694,800	4,729,332	סד"כ

* לאחר תיקון מספרי השוואה. ראה גם באור כ"ח

באורים לדוחות הכספיים

באור 30 - ממזרים (המשך)

4א. פירוט התנועה ביתרות הענפים ליום 31 בדצמבר 2015

הענף	תפרשה לזכויות עובדים	קרנות הביטוח	עודף(גירעון מצטבר) ליום 31 בדצמבר 2015	יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2015**
זקנה ושארים	960,511	336,595,900	(263,710,519)	73,845,892
נכות כללית	1,314,844	145,360,300	(146,239,232)	435,912
סיעוד	225,397	22,611,500	(22,754,057)	82,840
נפגעי עבודה	809,990	47,243,200	(48,244,771)	(191,581)
נפגעי תאונות	16,987	-	7,216,068	7,233,055
אמהות	249,657	-	(105,380)	144,277
ילדים	778,972	-	151,699,250	152,478,222
אבטלה	-	-	-	-
פשיטת רגל ופרוק תאגיד	28,911	-	97,365	126,276
הענקיות מטעמי צדק	1,612	-	468	2,080
סה"כ	4,386,881	551,810,900	(322,040,808)	234,156,973
הענף	יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2014*	העברת יתריות בין ענפים	עודף(גירעון שוטף לשנת 2015)	יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2015
זקנה ושארים	75,942,292	-	(2,096,401)	73,845,891
נכות כללית	137,111	5,501,000	(5,202,199)	435,912
סיעוד	1,221	3,861,000	(3,779,380)	82,840
נפגעי עבודה	(189,804)	67,000	(68,777)	(191,581)
נפגעי תאונות	6,699,583	-	533,472	7,233,055
אמהות	75,150	2,680,000	(2,610,872)	144,277
ילדים	146,309,640	(13,334,434)	19,503,016	152,478,222
אבטלה	-	1,222,434	(1,222,434)	-
פשיטת רגל ופרוק תאגיד	452,154	-	(325,878)	126,276
הענקיות מטעמי צדק	295	3,000	(1,215)	2,080
סה"כ	229,427,642	-	4,729,332	234,156,973

* יתרת הנכסים ליום 31 בדצמבר 2014 מוצגת לאחור תיקון מספרי השוואה.
 ** עודף(גירעון) ליום 31 בדצמבר 2015 בניכוי קרנות הביטוח והתחייבויות בגין זכויות עובדים.

באורים לדוחות הכספיים

באור 30 - מנורים (המשך)

ב. תקבולים ותשלומים לפי ענפי הביטוח:

ב.1. תקבולים לפי ענפי הביטוח

הענף	דמי ביטוח	השתתפות תקציב המדינה	ריבית	שונים	סה"כ תקבולים לפני הפרשי הצמדה	הפרשי הצמדה	סה"כ תקבולים כולל הפרשי הצמדה
זקנה ושארים	17,307,147	2,955,177	2,488,857	22,690	22,773,870	747,709	23,521,579
נכות כללית	6,305,627	814,366	107,285	251,765	7,479,042	32,231	7,511,273
סיעוד	835,368	990,427	73,473	9,022	1,908,290	22,073	1,930,363
נפגעי עבודה	4,514,539	-	-	406,166	4,920,705	-	4,920,705
נפגעי תאונות	372,535	-	231,151	(188)	603,498	69,443	672,941
אמהות	3,575,771	293,117	52,148	-	3,921,036	15,666	3,936,702
ילדים	7,476,282	13,513,980	4,716,594	40	25,706,896	1,416,971	27,123,867
אבטלה	914,278	880,215	-	-	1,794,493	-	1,794,493
פשיטת רגל ופרוק תאגיד	176,836	-	11,233	-	188,069	3,376	191,444
הענקות מטעמי צדק	12,447	5,575	-	-	18,022	-	18,022
סה"כ	41,490,830	19,452,856	7,680,742	689,494	69,313,921	2,307,469	71,621,390

באורים לדוחות הכספיים

באור 30 – מגזרים (המשך)

ב. תקבולים ותשלומים לפי ענפי הביטוח:

ב.2. תשלומים לפי ענפי הביטוח

הענף	גמלאות	תשלומים בעין ועל פי חוק	חובות אבודים	תשלומי מינהל	סה"כ תשלומים
זקנה ושארים	24,202,165	344,192	9,227	249,353	24,804,936
נכות כללית	10,434,776	1,776,599	3,232	451,811	12,666,417
סיעוד	111,706	5,475,421	-	70,595	5,657,722
נפגעי עבודה	4,054,236	627,215	2,402	259,438	4,943,291
נפגעי תאונות	30,975	-	-	1,891	32,866
אמהות	3,726,950	2,820,997	92	56,981	6,605,019
ילדים	5,377,336	217	2,561	82,319	5,462,435
אבטלה	3,189,294	12,748	956	81,689	3,284,686
פשיטת רגל ופרוק תאגיד	364,438	-	68	6,177	370,683
הענקות מטעמי צדק	19,106	-	-	378	19,484
	51,510,982	11,057,389	18,537	1,260,632	63,847,540

באורים לדוחות הכספיים

באור 30 – מגזרים (המשך)

ב. תקבולים ותשלומים לפי ענפי הביטוח:**ב3. עודף תקבולים על תשלומים לפי ענפי הביטוח**

עודף (גרעון) תקבולים על תשלומים	עודף (גרעון) לפני תקבולים מהצמדה	הענף
(1,283,357)	(2,031,066)	זקנה ושארים
(5,155,144)	(5,187,375)	נכות כללית
(3,727,359)	(3,749,432)	סיעוד
(22,586)	(22,586)	נפגעי עבודה
640,075	570,632	נפגעי תאונות
(2,668,317)	(2,683,983)	אמהות
21,661,432	20,244,461	ילדים
(1,490,194)	(1,490,194)	אבטלה
(179,240)	(182,614)	פשיטת רגל ופרוק תאגיד
(1,460)	(1,460)	הענקות מטעמי צדק
7,773,851	5,466,382	סה"כ

באורים לדוחות הכספיים

באור 31 – אירועים לאחר תאריך המאזן

בחודש דצמבר 2015 התקבלו מספר שינויים העשויים להשפיע על תקציב המוסד. להלן פרוט תיקוני החקיקה העיקריים ואומדן מנהלת המוסד על פעילותו -

אומדן השינוי במונחים שנתיים	א. גבייה ודמי ביטוח
לא צפויה השפעה כספית	<p>בהתאם לחוק ההסדרים לשנים 2015-2016, שעבר בחודש דצמבר 2015, תוקן סעיף 32 לחוק הקובע את הקצבות אוצר המדינה למוסד, כדלהלן:</p> <p>1. שיעור הקצבת אוצר המדינה באחוזים מתקבולי המוסד בכל שנת כספים, לפי ענפי ביטוח (הקבועים בלוח ב לחוק), אוחד לשיעור קבוע אחד כאחוז מתקבולים, כדלהלן:</p> <p>2016 - 45.1% 2017 - 51.2% 2018 - 51.2% 2019 - 51.2% 2020 ואילך - 49%</p>
גידול של 3,030 מיליוני ש"ח, מידי שנה.	<p>שיעורי התקצוב בשנים 2017-2019 מהווה התאמה לעניין שיפוי אוצר המדינה לסכום החיסכון לשנים 2015-2016, הנאמדים ב-2.7 מיליארד ש"ח.</p> <p>2. שיפוי הוצאות מענק אשפוז - תוקן סעיף 32(ג) בדבר שיפוי מלא על הוצאות שהוציא המוסד על מענק אשפוז ליולדות.</p> <p>3. שיפוי בגין גידול דמוגרפי - בסעיף 32 (ז) נקבע כי אוצר המדינה ישפה את המוסד בשל תשלומי קצבת זקנה, שארים וסיעוד הנובעים מההפרש בין הגידול הטבעי באוכלוסיית מקבלי קצבאות אלה לבין הגידול הטבעי באוכלוסייה הכללית, כפי שיחושב בהתאם לנתונים מן השנה הקודמת, אשר פרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. ובלבד שסכום השיפוי לא יעלה על 750 מיליוני ש"ח.</p>
גידול של 700 מיליוני ש"ח, מידי שנה.	<p>ב. העברת יתרות נכסים מענף ילדים לענפים גרעוניים</p> <p>בהתאם לחוק ההסדרים לשנים 2015-2016 תוקנו סעיפים המתייחסים להעברות בין ענפים, כדלהלן:</p> <p>1. תוקן סעיף 28 (ב) המאפשר למוסד להעביר כספים בין חשבונות של ענפים הנמצאים בעודף לענפים גרעוניים, בהסכמת ועדת הכספים של מועצת המוסד.</p> <p>2. בוטל סעיף 33 בדבר כיסוי ענף אבטלה על ידי אוצר המדינה והוראת השעה שנקבעה בסעיף 28, בדבר כיסוי ענף אבטלה מענף ילדים.</p>

באורים לדוחות הכספיים

באור 31 - אירועים לאחר תאריך המאזן (המשך)

אומדן השינוי במונחים שנתיים

גידול של 1,130
מיליוני ש"ח לשנה.

גידול של 1,600
מיליוני ש"ח לשנה.

שנת 2016 - קיטון של
400 מיליוני ש"ח.

שנת 2016 - גידול של
350 מיליוני ש"ח.

ג. גמלאות

1. גמלת ילדים -

1.1 בחוק ההסדרים לשנים 2015-2016 נקבע כי החל מחודש מאי 2015, קצבת ילדים המשתלמת בעד הילד הראשון והחמישי ואילך תעמוד על 150 ש"ח לחודש ובעד הילד השני, שלישי ורביעי תעמוד על 188 ש"ח לחודש.

1.2 החל מיום 1 בינואר 2017 ישתלם סך של 50 ש"ח לחודש לכל ילד, אשר יופרש עבורו לחיסכון ארוך טווח עד הגיעו לגיל 18 למטרות: לימודים, פתיחת עסק, נישואין או רכישת דירה. החל מגיל 21 ישוחרר החיסכון ללא כל הגבלה.

המחויבות לחסכון הינה מחודש מאי 2015. התקופה מיום 1 במאי 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017 נקבעה כתקופת הערכות לחיסכון. ראה גם א1 לעיל.

2. נפגעי עבודה - הוצאות ריפוי המשולמות לנפגעי עבודה יינתנו, החל משנת 2016, במסגרת סל הבריאות.

3. סיעוד - גידול בגמלת סיעוד בעקבות העלאת שכר מינימום לפי מתווה לשנים 2016 ו-2017